

ความแตกต่างในด้านการนับถือศาสนาในปัจจุบันและคตินิยมหมู่
ต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

นายชัชชัชจักร	ตรีณรงค์ลักษณ์	563 74223 38
นายรุ่งฤทธิ	ทศานนท์	563 74939 38

โครงการทางจิตวิทยานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

THE DIFFERENCES OF RELIGIOUS ORIENTATION IN CONTEXT OF INDIVIDUALISM
AND COLLECTIVISM ON RESILIENCE AND PERSONAL GROWTH INITIATIVE

MR.CHALATJAK	THREENONGLUG	563 74223 38
MR.RUNGRIT	DASANANDA	563 74939 38

A Senior Project in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Bachelor of Science in Psychology
Faculty of Psychology, Chulalongkorn University
Academic Year 2016

ชัชจักร ตรีนงลักษณ์, รุ่งฤทธิ ทศานนท์: ความแตกต่างในด้านการนับถือศาสนาในปัจเจกนิยม และคตินิยมหมู่ต่อความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

(THE DIFFERENCES OF RELIGIOUS ORIENTATION IN CONTEXT OF INDIVIDUALISM AND COLLECTIVISM ON RESILIENCE AND PERSONAL GROWTH INITIATIVE)

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงานทางจิตวิทยาหลัก: ผศ. ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกภรณ์วานิช, 59 หน้า.

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่

(Individualism (ind)-Collectivism (co)) และรูปแบบการนับถือศาสนา (Intrinsic (I)-Extrinsic (E)-Quest (Q) Religiousness) ต่อความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience) และการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative) ในประชากรไทยโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 16-63 ปี จำนวน 159 คน ใช้มาตรวัดรูปแบบการนับถือศาสนา (Intrinsic-Extrinsic-Quest Religiousness / NIROR) พัฒนาจากมาตรวัดของ Francis (2007) มาตรวัดความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่ (Individualism-Collectivism) พัฒนาจากมาตรวัดของ Triandis (1995) มาตรวัดความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience) พัฒนาจากมาตรวัดของ Biscoe & Harris (1994) และมาตรวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative) พัฒนาจากมาตรวัดของ Robitschek (2008) รวมสี่มาตรวัดในการเก็บข้อมูลตัวแปรจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำตัวแปรต้นทั้งหมด (รูปแบบการนับถือศาสนาและปัจเจกนิยม-คตินิยมหมู่) มาแบ่งให้เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำเพื่อนำตัวแปรการนับถือศาสนาแต่ละประเภท (Intrinsic-Extrinsic-Quest Religiousness) มาจับคู่กับตัวแปรความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism) และตัวแปรความเป็นคตินิยมหมู่ (Collectivism) ได้เป็นตัวแปรจับคู่กลุ่มที่มีคะแนนสูง (I-Ind, I-Co, E-Ind, E-Co, Q-Ind, Q-Co) และตัวแปรจับคู่กลุ่มที่มีคะแนนต่ำ (i-ind*, i-co*, e-ind*, e-co*, q-ind*, q-co*) รวมทั้งหมด 12 ตัวแปร จากนั้นนำตัวแปรทั้งหมดมาวิเคราะห์ถดถอยหาความสามารถในการทำนายตัวแปรตามความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

1. การนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness) ส่งอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นพลังอย่างมีนัยสำคัญแต่ไม่ส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
2. การนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness) ส่งอิทธิพลทางบวกต่อทั้งตัวแปรความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญ
3. ตัวแปรการนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง (High-Quest Religiousness) จับคู่กับความเป็นปัจเจกนิยมสูง (High-Individualism) ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นพลังอย่างมีนัยสำคัญ

4. ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในต่ำ (Low-Intrinsic Religiousness) จับคู่กับความเป็นปัจเจกนิยมต่ำ (Low-Individualism) ส่งอิทธิพลทางลบต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ

สาขาวิชา.....จิตวิทยา.....ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา.....2559.....ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการทางจิตวิทยาหลัก.....

5637422338, 5637493938: MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: RELIGIOUS ORIENTATION / INDIVIDUALISM / COLLECTIVISM / RESILIENCE / PERSONAL GROWTH INITIATIVE

CHALATJAK THREENONGLUG, RUNGRIT DASANANDA: THE DIFFERENCES OF RELIGIOUS ORIENTATION IN CONTEXT OF INDIVIDUALISM AND COLLECTIVISM ON RESILIENCE AND PERSONAL GROWTH INITIATIVE

SENIOR PROJECT ADVISOR: APITCHAYA CHAIWUTIKORNWANICH, 59 pp.

The purpose of this research was to study the effects of Religious orientation (Intrinsic-Extrinsic-Quest religiousness) and Individual-Collectivism on Resilience and Personal growth initiative (PGI) in Thailand. 159 participants were asked to complete 132 Items of questionnaires which assessed Religious orientation, Individualism-Collectivism, Resilience and Personal Growth Initiative. Results shown that

1. There was a significant positive effect of Intrinsic religiousness on Resilience, but no significant effect on PGI.
2. Quest religiousness had positive effects toward both Resilience and PGI.
3. When pairing the High-Individualism group with High-Quest religiousness group, there was more positive effect on Resilience compared to Quest religiousness, but no significant effect on PGI.
4. When pairing the Low-Intrinsic religiousness group with the Low-Individualism group, there were negative effects on both Resilience and PGI.

Field of Study:..... Psychology..... Student's Signature

Academic Year:..... 2016..... Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกรณวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการทางจิตวิทยา กับคำปรึกษาและคำแนะนำให้กับผู้วิจัยตลอดการสร้างโครงการขึ้นนี้ให้ผู้วิจัยได้กระจ่างในข้อสงสัย และทราบรายละเอียดขั้นตอนของการทำโครงการทางจิตวิทยาขึ้นนี้อย่างชัดเจน

อาจารย์ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวีและอาจารย์ ดร.พินิตา เสือวรรณศรี กับคำแนะนำในการพัฒนา มาตรฐานที่จำเป็นในโครงการขึ้นนี้

คุณชุติมา หงสะมัต กับการอำนวยความสะดวกเรื่องการยื่นโครงการงานทางจิตวิทยา ตลอดจน ตัวอย่างการจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์

คุณเจนและคุณชาติ สำหรับการเอื้อเฟื้อข้อมูลและเอกสารสำหรับการยื่นเอกสารโครงการงานวิจัย ให้คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

เพื่อน ๆ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการช่วยเหลือ ความมีน้ำใจ การแบ่งปัน ที่มอบให้กันมาตลอดระยะเวลาในการทำโครงการทางจิตวิทยา

ชลัชจักร ตีรณลักษณ์

รุ่งฤทธิ ทศานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 แนวคิดและทฤษฎี	2
1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1.4 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	16
1.5 สมมติฐานงานการวิจัย	16
1.6 ขอบเขตของการวิจัยในการวิจัย	18
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	18
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
2 วิธีการดำเนินการวิจัย	20
2.1 ประชากร	20
2.2 กลุ่มตัวอย่าง	20
2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	20
2.4 การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	21
2.5 การวิเคราะห์ผล	26

3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
	3.1 ตอนที่ 1 การทดสอบสถิติพื้นฐานของกลุ่มอย่าง	28
	3.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	28
	3.1.2 ข้อมูลค่าสถิติของตัวแปร	28
	3.2 ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	30
	3.2.1 ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน	39
4	อภิปรายผลการวิจัย	40
5	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	44
	รายการอ้างอิง	49
	ภาคผนวก	53

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา	28
2	ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา	29
3	ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับชั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่าง	32
4	ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับชั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสูงที่จับคู่กันระหว่างตัวแปรอิสระ	35
5	ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับชั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำที่จับคู่กันระหว่างตัวแปรอิสระ	36
6	แสดงการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การทำนายระหว่างกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนากับกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนาสูงคู่กับบุคลิกภาพตามบริบทวัฒนธรรมสูง	37
7	แสดงการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การทำนายระหว่างกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนากับกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนาต่ำคู่กับบุคลิกภาพตามบริบทวัฒนธรรมต่ำ	38
8	แสดงผลรูปการทดสอบสมมติฐาน	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ศาสนาอยู่คู่กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาช้านานหลายพันปีโดยมีบทบาทหน้าที่เป็นเครื่องมือประกอบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นหลักความรู้แห่งการดำเนินชีวิตเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับมนุษย์ และเป็นสถาบันที่มีบทบาทอบรม เอื้อเฟื้อ และช่วยเหลือมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายในการชี้นำให้มนุษย์ได้ใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขและราบรื่นเป็นกลาง และมุ่งนำพามนุษย์ให้พัฒนาตัวตน จิตใจ และชีวิตของตนไปให้ถึงจุดสูงสุด

ในปัจจุบันหากมองไปที่สังคมอนุรักษ์นิยมของเมืองไทยจะสามารรถเห็นได้ว่าความเป็นไทยหรือวัฒนธรรมค่านิยมและความเชื่อของคนไทยนั้น มักมีที่มาหรือแนวทางจากศาสนาประกอบอยู่ไม่มากก็น้อย (ศักดิ์ชัย ศรีจันทร์, 2553) เช่น ความเชื่อในเรื่องของนรกสวรรค์ ความเชื่อในเรื่องผีศาจ หรือความมั่งงายในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือจริง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีเมตตา การเป็นกลาง หรือการไม่หลงระงมอยู่กับอบายมุข เป็นต้น

ความเชื่อทางศาสนาเข้ามามีบทบาทอย่างมากกับวิถีการใช้ชีวิตของบุคคลในสังคมและแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกัน เช่น การมีเมตตาและเอื้อเฟื้อ การใช้ปัญญาและเหตุผล การทำความดี และหลีกเลี่ยงการทำบาป เป็นต้น ซึ่งในค่านิยมต่าง ๆ เหล่านี้ บางค่านิยมหรือความเชื่อทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าสนใจที่เป็นผลเสียต่อบุคคล อันเกิดจากการนำความเชื่อไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง เช่น การพันผ้ารอบต้นไม้เพื่อขอเลขสลากกินแบ่ง หรือการทดสอบความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ เช่น ตะกุด รอยสักยันต์ ด้วยการทำร้ายตนเอง เป็นต้น

บทบาทและอิทธิพลที่ศาสนามีต่อมนุษย์ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคม สถาบัน หรือบุคคล โดยทางศาสตร์จิตวิทยาเองได้มีงานวิจัยที่สนใจศึกษาศาสนาและผลกระทบที่มีต่อมนุษย์มากมาย โดยหนึ่งในแนวคิดที่ได้รับความสนใจและเป็นที่ยึดเหนี่ยวมาก คือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยรูปแบบของการนับถือศาสนาของคนโดย Gordon Allport (1967) ซึ่งได้แบ่งรูปแบบการนับถือศาสนาเป็นสองรูปแบบ คือ ภายนอกและภายใน ซึ่งเป็นทฤษฎีที่นักวิจัยนำไปใช้ศึกษาผลของศาสนาที่มีต่อมนุษย์อย่างแพร่หลาย โดยส่วนมากจากงานวิจัยมักพบผลทางบวกระหว่างการนับถือศาสนาจากภายใน

(Intrinsic Religiousness) และตัวแปรทางด้านสุขภาวะของบุคคล (Well-being) เช่น ความพึงพอใจในชีวิต ความสามารถในการฟื้นพลัง หรือ รูปแบบการเผชิญปัญหา เป็นต้น

ทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มาของความสนใจศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความเป็นคตินิยม และปัจเจกนิยมว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรในบริบทของอิทธิพลจากศาสนา และรูปแบบการนับถือศาสนา (Religious Orientation) จะส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามและความสามารถในการฟื้นพลังของบุคคลต่างกันหรือไม่ อย่างไร

แนวคิดและทฤษฎี

1. รูปแบบการนับถือศาสนา (Religious Orientation)
2. ความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยม (Individualism-Collectivism)
3. ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)
4. การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนับถือศาสนา (Religious Orientation)

ความเป็นมา

Gordon Allport (1967) ได้ศึกษาทัศนคติต่อศาสนาของประชากรในสังคมและได้แบ่งทัศนคติต่อการนับถือศาสนาเป็นสองแบบคือ รูปแบบการนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness) และรูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness) โดย Allport มองว่าการนับถือศาสนาภายใน คือ ทัศนคติที่มีต่อศาสนาในรูปแบบของกรอบความคิดที่ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิต (Rychlak, 1977; อ้างถึงใน Donahue, 1985) และการนับถือศาสนาแบบภายนอก คือ ทัศนคติต่อศาสนาในรูปแบบของ “เครื่องมือที่ประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลโดยใช้ศาสนาเพื่อการได้รับมาซึ่งความสบายใจและการเชื่อมต่อกับสังคม” (Hunt & King, 1971; อ้างถึงใน Donahue, 1985) โดยสรุป Allport และ Ross (1967) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าผู้ที่นับถือศาสนาแบบภายนอก จะใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ แต่ผู้ที่นับถือศาสนาแบบภายใน จะมีชีวิตอยู่ได้ด้วยการเล่นเอาศาสนามาเป็นแก่นของชีวิต (Donahue, 1985)

งานวิจัยมากมายนำแนวคิดสองมิติของ Allport (1967) ไปใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับผู้คนในสังคม และจุดที่ถูกรวิพากษ์วิจารณ์ คือ การที่รูปแบบการนับถือศาสนาที่มีเพียงสองมิติ โดยในแรกเริ่ม Allport สร้างทฤษฎีนี้ขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่าความสัมพันธ์กับศาสนาแบบภายใน คือ ศาสนาที่สมบูรณ์กว่าแบบภายนอก จึงทำให้เกิดเป็นตัวแปรสองตัวที่มีอิสระต่อกัน แต่กลับถูกรวิพากษ์วิจารณ์และตั้งคำถามในประเด็นด้านองค์ประกอบของทฤษฎีและอคติที่เกิดขึ้นจากแบบทดสอบ (Donahue, 1985) เพราะ Allport สร้างทฤษฎีขึ้นโดยมีพื้นฐานจากการสังเกตผู้คนที่ปฏิบัติศาสนกิจกับโบสถ์และปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา จึงทำให้มีอคติในกลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องน้อยหรือไม่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา (ไม่ทำกิจกรรมทางศาสนา ไม่ไปโบสถ์ และไม่สนใจความรู้ของศาสนา) (Francis, Fawcett, Robbins, & Stairs, 2016) จึงทำให้เกิดตัวแปรที่สามขึ้นมาจากงานวิจัยของ Batson, Schoenrade และ Ventis (1993) คือ รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness) ซึ่งเป็นตัวแปรที่นิยามรวมถึงความสงสัยต่อศาสนา ความขังใจต่อศาสนา ความรู้สึกถึงการทดลองในการนับถือศาสนาและการตั้งคำถามของบุคคลเกี่ยวกับความหมายของชีวิตที่เกิดขึ้นจากการนับถือศาสนา (Francis, Fawcett, Robbins, & Stairs, 2016) และได้ทำการพัฒนาแบบวัดสามองค์ประกอบขึ้นเพื่อวัดลักษณะการนับถือศาสนาของบุคคล ซึ่งทั้งสามตัวแปรมีความเป็นอิสระต่อกัน

นิยาม

Allport (1967) ได้ให้นิยามถึงรูปแบบการนับถือศาสนาแบบภายใน (Intrinsic Religiousness) ไว้ว่า เป็นรูปแบบของการนับถือศาสนาที่บุคคลจะนำเอาความเชื่อและแนวทางด้านศาสนามาเป็นแรงจูงใจในการใช้ชีวิตโดยรับรู้ว่าการอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้นของตนเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญมากนัก เติบโตตนเองด้วยความเชื่อและความเข้าใจที่ได้รับจากการเป็นศาสนิกชน ปฏิบัติตนเป็นหนึ่งเดียวกับความเชื่อเหล่านั้น ถือได้ว่าเป็นการอยู่กับศาสนาอย่างบริสุทธิ์ (Donahue, 1985)

Allport (1967) ได้ให้นิยามถึงรูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness) ไว้ว่า เป็นรูปแบบการนับถือศาสนาที่บุคคลจะใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตของตนหรือในสังคม เพื่อปลอบใจตนเอง เพื่อการเข้าสังคม ป้องกันการตัดสินใจทางสังคม และเพิ่มสถานะทางสังคม เป็นต้น ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะเข้าร่วมกับลัทธิหรือกิจกรรมทางศาสนาในแนวทางที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือและไม่ได้นำเอาจุดประสงค์ที่แท้จริงของศาสนาเข้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ (Donahue, 1985)

Batson, Schoenrade และ Ventis (1993) ได้ให้คำอธิบายถึงการนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness) ไว้ว่า เป็นรูปแบบการนับถือศาสนาที่บุคคลจะมีทัศนคติเกี่ยวกับศาสนาในแง่ที่ว่า บุคคลนั้นตระหนักในคำถามและความไม่รู้ของตนในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและศาสนา และเชื่อว่าตนไม่สามารถที่จะรู้หรือเข้าใจความจริงที่แท้ของทุกสิ่งได้ แต่คำถามเหล่านี้ยังเป็นคำถามที่สำคัญต่อบุคคล บุคคลมีแนวโน้มที่จะทดลองเรียนรู้และพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามาในชีวิต บุคคลจะมีความเคลือบแคลงใจและไม่ศรัทธาศาสนาอย่างบริสุทธิ์ใจ แต่จะพยายามแสวงหาคำตอบและทำความเข้าใจชีวิตและศาสนาต่อไป (Francis, Fawcett, Robbins, & Stairs, 2016)

องค์ประกอบของรูปแบบการนับถือศาสนา

หลังจากการศึกษาของ Allport (1967) และ Batson, Schoenrade และ Ventis (1993) ได้มีการพัฒนาแบบวัดแบบสามองค์ประกอบขึ้นเพื่อทำการวัดและศึกษารูปแบบการนับถือศาสนาโดยนักวิจัยอย่างหลากหลาย หนึ่งในนั้นคือแบบวัด NIRO (New Indices of Religion Orientation) ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Francis (2007) โดยใช้นิยามองค์ประกอบภายในของทั้งสามตัวแปรรูปแบบการนับถือศาสนา (I - E - Q) จาก Batson, Schoenrade และ Ventis (1993) ซึ่งองค์ประกอบย่อยของการนับถือศาสนาทั้งสามรูปแบบมีดังนี้ (Allport, 1967 อ้างถึงใน Francis, Fawcett, Robbins, & Stairs, 2016; Batson, Schoenrade, & Ventis, 1993; Francis, 2007)

การนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness)

1. การหลอมรวม (Integration)

หมายถึง การหลอมรวมความเชื่อ วิธีทาง และแนวคิดทางศาสนาของบุคคลเข้ากับ การใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ ของบุคคล

2. ความเป็นศาสนิกชนสาธารณะ (Public Religion)

หมายถึง การให้ความสำคัญกับบทบาทและกิจกรรมทางศาสนาในสังคม เพื่อจุดมุ่งหมายของศาสนา

3. ความเป็นศาสนิกชน (Personal Religion)

หมายถึง การให้ความสำคัญกับการศึกษา อ่านและสวดมนต์ตามความเชื่อที่มี ในจุดมุ่งหมายของศาสนา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความศรัทธาในศาสนา

การนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness)

1. การจัดแบ่ง (Compartmentalisation)

หมายถึง การแยกแยะความเชื่อทางศาสนาออกจากวิถีชีวิตของบุคคล เพื่อคงความเป็นศาสนิกชนในตัวบุคคล โดยที่ตัวบุคคลไม่ได้นำแนวทางการปฏิบัติจากศาสนาไปหลอมรวมเข้ากับแนวทางของตน
2. การสนับสนุนทางสังคม (Social Support)

หมายถึง การใช้ศาสนาของบุคคลเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคม หรือเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมของตน
3. การสนับสนุนตนเอง (Personal Support)

หมายถึง การที่บุคคลใช้ศาสนาในรูปแบบของเครื่องมือเพื่อความสบายใจ และความรู้สึกปลอดภัยของตนเอง

การนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness)

1. ความพร้อมที่จะเผชิญกับคำถามเกี่ยวกับความหมายของชีวิต (Readiness to face existential questions without reducing their complexity)

หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการเผชิญหน้ากับความซับซ้อนและคำถามเกี่ยวกับความหมายของชีวิต โดยไม่พยายามที่จะปฏิเสธหรือลดทอนความซับซ้อนและความไม่เข้าใจของคำถามเหล่านั้น
2. การมีเจตคติทางบวกต่อการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและความสงสัยในศาสนา (Self-criticism and perception of religious doubt as positive)

หมายถึง การที่บุคคลมีเจตคติทางบวกต่อการตั้งคำถามและการถูกตั้งคำถาม และเจตคติทางบวกต่อความรู้สึกไม่มั่นใจหรือไม่แน่ใจในความเชื่อใด ๆ เกี่ยวกับศาสนา โดยรับรู้ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ ยอมรับได้ และพร้อมจะอยู่ร่วมกับมัน
3. ความเปิดกว้างที่จะเปลี่ยนแปลง (Openness to Change)

หมายถึง ความพร้อมของบุคคลและทัศนคติทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิตตลอดเวลาโดยไม่ยึดติด

ความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยม (Individualism & Collectivism)

แนวคิดเรื่องบุคลิกภาพในบริบทของวัฒนธรรมได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา โดยนักวิจัยสองคนที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในการนิยามความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยม คือ Hofstede (1980) และ Triandis (1995) โดย Triandis ได้ให้นิยามถึงแนวคิดแบบปัจเจกนิยมและคตินิยมว่าเป็น “อาการทางวัฒนธรรมที่อธิบายลักษณะ ความเชื่อ เจตคติ บรรทัดฐาน บทบาท และค่านิยมที่คนในสังคมวัฒนธรรมเดียวกันมีส่วนร่วมกัน” (สินีรัตน์ โชติญาณนนท์, 2550) ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น ๆ

ความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism)

Hofstede (1980) ได้ทำการศึกษาลักษณะความเป็นปัจเจกนิยมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอเมริกันและสร้างแนวคิดเกี่ยวกับปัจเจกนิยมขึ้น โดยเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา (Oyserman, Coon, & Kimmelmeier, 2002) โดย Hofstede ได้ให้นิยามถึงปัจเจกนิยมไว้ว่าเป็นลักษณะสังคมที่มีความสัมพันธ์และความเหนียวแน่นระหว่างบุคคลต่ำ โดยทุกคนในสังคมจะถูกคาดหวังให้ดูแลตนเองและครอบครัวของตน (พลกฤต ธรรมคุณ, 2548) บุคคลที่มีลักษณะเป็นปัจเจกนิยมสูงจะให้ความสำคัญกับความถูกต้องและสิทธิของตนมากกว่าบทบาทและหน้าที่ทางสังคม ให้ความสำคัญอย่างมากกับความมีอำนาจในตนเอง (Autonomy) และตอบสนองความต้องการของตนเอง (Self-fulfillment) Oyserman, Coon และ Kimmelmeier (2002) ได้สรุปแนวคิดแบบปัจเจกนิยมว่าเป็นแนวคิดที่มีแก่นอยู่ที่ตัวตนของบุคคล ประกอบด้วยเป้าหมายของบุคคล เอกลักษณ์ของบุคคล และความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล (Bellah, Madsen, Sullivan, Swidler, & Tipton, 1985; Hsu, 1983; Kagitcibasi, 1994; U. Kim, 1994; Markus & Kitayama, 1991; Sampson, 1977; Triandis, 1995; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kimmelmeier, 2002)

ความเป็นคตินิยม (Collectivism)

Triandis (1995) ให้นิยามกับแนวคิดแบบคตินิยมว่าเป็นลักษณะสังคมที่คนในสังคมจะให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่ม และพยายามปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม โดยบุคคลจะมีลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกันในคนกลุ่มเดียวกัน เช่น ชาติเดียวกัน ครอบครัวเดียวกัน เป็นต้น (พลกฤต ธนธรรมคุณ, 2548) โดยแก่นของสังคมแบบคตินิยมคือการที่คนในสังคมเชื่อมเข้าหากันและผูกมัดซึ่งกันและกัน โดย Schwartz (1990) ให้คำอธิบายไว้ว่าสังคมแบบคตินิยมเป็นสังคมที่มีลักษณะแบบชุมชนเดียวกัน มีการพึ่งพาอาศัยกัน และมีความคาดหวังต่อกัน โดยขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคมที่บุคคลนั้น ๆ มีในสภาพสังคมแบบคตินิยม โดยความต้องการร่วมกันของสมาชิกส่วนใหญ่หรือค่านิยมที่คนในสังคมมีส่วนร่วมจะเป็นสิ่งที่ถูกให้ความสำคัญมากที่สุดและเป็นศูนย์กลางของสังคม โดยตัวบุคคลจะถูกมองในแง่ที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของสังคม (Schwartz, 1990; Triandis, 1995; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kemmelmeier, 2002)

นิยาม

Triandis (1995) ได้ให้นิยามความเป็นปัจเจกนิยมไว้ว่า บุคคลจะมีความต้องการแสดงออกพฤติกรรมโดยมีพื้นฐานจากเจตคติของตนมากกว่าการคำนึงถึงบรรทัดฐานของกลุ่ม มีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากกลุ่มและให้ความสำคัญกับเป้าหมายของตนเองมากกว่าของกลุ่ม

Triandis (1995) ได้ให้นิยาม ความเป็นคตินิยมไว้ว่า ในวัฒนธรรมแบบคตินิยมบุคคลจะมีการให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่มเป็นอันดับแรก ลักษณะการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมจะมีความพึ่งพาอาศัยกันและอยู่ร่วมกันโดยพยายามปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานหรือวิถีของสังคม

องค์ประกอบและความสัมพันธ์ของความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยม

Triandis (1995) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยม และได้แจกแจงคุณสมบัติของแนวคิดนี้ออกเป็นสี่มิติ (Triandis, 1995; อ้างถึงใน พลกฤต ธนธรรมคุณ, 2548) ประกอบด้วย ด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Self Concept), ด้านสุขภาพ (Well-being), ด้านการให้เหตุผล (Attribution Style) และด้านความสัมพันธ์ (Relationality) (Oyserman, Coon, & Kemmelmeier, 2002) โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละแนวคิด ดังนี้

1. ด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวตน (Self Concept) หมายถึง การรับรู้ตัวตนของบุคคลและมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวเองของบุคคล โดยในบุคคลที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาและรักษาความเป็นตนเอง ต้องการการยอมรับ รู้สึกดีกับตนเองรวมถึงให้คุณค่ากับเอกลักษณ์ของตนเองและความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่นในสังคม ทางด้านแนวคิดแบบคตินิยมหมู่ บุคคลจะให้ความสำคัญกับการเป็นสมาชิกกลุ่มและการรับเอาลักษณะของกลุ่มมาเป็นลักษณะของตนเอง ให้ความสำคัญกับทัศนคติหรือลักษณะของบุคคลที่มีการทำเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก (Baumeister, 1998; Fiske, Kitayama, Markus, & Nisbett, 1998; Markus & Kitayama, 1991; Oyserman, 1993; Triandis, 1995; Hofstede, 1980; Hsu, 1983; U. Kim, 1994; Markus & Kitayama, 1991; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kimmelmeier, 2002)
2. ด้านสุขภาวะ (Well-being) หมายถึง การให้ความสำคัญกับเป้าหมายในชีวิตในรูปแบบที่ต่างกัน โดยในบุคคลที่เป็นแบบปัจเจกนิยมสูงจะให้ความสำคัญกับเป้าหมายของตนเองและความสามารถที่จะแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างมีอิสระ ทั้งยังเชื่อว่าการรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้กับบุคคลคือตัวบ่งชี้ถึงสุขภาวะที่ดี ในขณะที่แนวคิดแบบคตินิยมหมู่ให้คุณค่ากับความสำเร็จในชีวิตผ่านทางสถานะในสังคม พยายามหลีกเลี่ยงความผิดหวังที่เกิดจากสังคมและให้ความสำคัญกับการรักษาความกลมเกลียวภายในกลุ่มมากกว่าความมีอิสระที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ของตนเอง (Diener & Diener, 1995; Markus & Kitayama, 1991; U. Kim, 1994; Kwan & Singelis, 1998; Markus & Kitayama, 1991; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kimmelmeier, 2002)
3. ด้านการให้เหตุผล (Attribution Style) หมายถึง รูปแบบการให้เหตุผลและการตัดสินใจในแต่ละบริบท โดยบุคคลที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงจะให้ความสำคัญกับการระบุที่มาและสาเหตุจากตัวบุคคลมากกว่าสถานการณ์หรือบริบททางสังคม ในขณะที่แนวคิดแบบคตินิยมหมู่จะให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจบริบท สถานการณ์ทางสังคม และบทบาททางสังคม การระบุสาเหตุของที่มาต่าง ๆ อาทิการทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมมากกว่าจะระบุไปที่ตัวบุคคล (Miller, 1984; Morris & Peng, 1994; Choi, Nisbett, & Norenzayan, 1999; Miller, 1984; Morris & Peng, 1994; Newman, 1993; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kimmelmeier, 2002)

4. ด้านความสัมพันธ์ (Relationality) หมายถึง เป็นมุมมองด้านความสัมพันธ์โดยแนวคิดแบบปัจเจกนิยมมองว่าบุคคลที่เป็นปัจเจกนิยมจะมีความสัมพันธ์เพื่อตอบสนองเป้าหมายของตน และมองว่าความสัมพันธ์นั้นต้องมีการลงทุนลงแรงเพื่อรักษาไว้ นอกจากนี้ยังใช้ค่านิยมด้านความยุติธรรม หมายถึงการลงมือทำมากจะได้ผลตอบแทนมากขึ้นในการรักษาสมดุลระหว่างการรักษาความสัมพันธ์และผลประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้นักทฤษฎียังสันนิษฐานว่าปัจเจกนิยมจะมองความสัมพันธ์ในเชิงไม่ยั่งยืนมั่นคงและไม่มีความรู้สึกเข้มข้นกับการมีความสัมพันธ์และความเป็นสมาชิกกลุ่ม (Bellah et al., 1985; U. Kim, 1994; Shweder & Bourne, 1982; Kagitcibasi, 1997; Oyserman, 1993; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kemmelmeier, 2002) และในแนวคิดแบบคตินิยมหมู่บุคคลจะมีมุมมองต่อความสัมพันธ์แบบให้ความสำคัญกับการเป็นสมาชิกกลุ่มและบทบาทที่ได้รับจากกลุ่ม มีความชัดเจนในขอบเขตของกลุ่มและระหว่างกลุ่ม โดยยึดถือค่านิยมความเท่าเทียมที่ทุกคนในกลุ่มจะได้เท่ากัน (U. Kim, 1994; Morris & Leung, 2000; Sayle, 1998; Triandis, 1995; อ้างถึงใน Oyserman, Coon, & Kemmelmeier, 2002)

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งรูปแบบของความสัมพันธ์ออกเป็นสองมิติตามแนวคิดของ Triandis และ Gelfand (1995) โดยแบ่งเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบแนวตั้ง (Vertical) และรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมแบบแนวนอน (Horizontal) โดยรูปแบบแนวตั้งหมายถึงลักษณะตัวตนของบุคคลที่แตกต่างจากผู้อื่น เช่น เพศ สถานะทางสังคม และรูปแบบแนวนอนหมายถึงลักษณะตัวตนของบุคคลที่มีเหมือนกันกับผู้อื่น เช่น ความเท่าเทียม ความเป็นมนุษย์ (พลกฤต ธนธรรมกุล, 2548)

Triandis (1995) ได้สร้างรูปแบบความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่ขึ้นมาสี่รูปแบบ ประกอบด้วย

1. มิติปัจเจกนิยมแบบแนวนอน (Horizontal Individualism) เป็นมิติที่ปัจเจกบุคคลพึงมี โดยบุคคลไม่ต้องการความช่วยเหลือที่ได้จากกลุ่มและชอบทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่ไม่ได้มีความต้องการสถานะที่ต่างจากผู้อื่นหรือการโดดเด่นออกมาจากสังคม
2. มิติปัจเจกนิยมแบบแนวตั้ง (Vertical Individualism) ในมิตินี้ปัจเจกบุคคลจะมีความต้องการที่จะแข่งขันและโดดเด่นกว่าผู้อื่น มีแนวโน้มที่บุคคลจะยอมรับความไม่เท่าเทียมได้

3. มิตติคติรวมหมู่แบบแนวนอน (Horizontal Collectivism) เป็นมิตติที่บุคคลจะต้องการความสอดคล้องระหว่างตนเองกับสังคม มองว่าตนเหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคม ชอบเข้าสังคม และให้ความสำคัญกับการพึ่งพาอาศัยกัน
4. มิตติคติรวมหมู่แบบแนวตั้ง (Vertical Collectivism) เป็นมิตติที่บุคคลจะให้ความสำคัญกับเป้าหมายและสถานะของกลุ่ม พร้อมสละตนเองเพื่อกลุ่ม สนับสนุนการแข่งขันระหว่างกลุ่ม และเชื่อฟังผู้มีอำนาจ

ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)

นิยาม

Grotberg (1995) ให้คำนิยามความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience) ว่าเป็นความสามารถในการป้องกันและมองปัญหาใหญ่เป็นเรื่องเล็ก หรือเอาชนะสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับบุคคล กลุ่ม หรือสังคม Tugade และคณะ (2004) ให้ความหมายของความสามารถในการฟื้นพลังว่า คือ ความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อสถานการณ์และสามารถนำพาตนเองกลับมาสู่สภาวะปกติโดยเร็วเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เลวร้าย ผู้ที่มีลักษณะความสามารถในการฟื้นพลังสูงจะสามารถสร้างอารมณ์ด้านบวกได้ แม้จะตกอยู่ในสถานการณ์อันตึงเครียด รวมถึงสามารถใช้ประโยชน์จากอารมณ์ด้านบวกเป็นตัวช่วยในการจัดการกับอารมณ์ด้านลบต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าความสามารถในการฟื้นพลัง คือ ความสามารถของบุคคล กลุ่ม หรือสังคมในการจัดการอารมณ์ด้านลบของตนเองโดยอาศัยความยืดหยุ่นทางจิต และการมองโลกในแง่ดี ไม่ให้จมดิ่งไปกับปัญหาและสามารถนำตนเองมาสู่สภาวะปกติได้โดยง่าย

องค์ประกอบของความสามารถในการฟื้นพลัง

งานวิจัยพัฒนาแบบวัดการฟื้นพลังของ Connor และ Davidson (2003, อ้างถึงใน Yu & Zhang, 2007) จำแนกองค์ประกอบของการฟื้นพลังออกเป็นห้าองค์ประกอบ ได้แก่

1. การมั่นใจในความสามารถของตนเองและการยึดมั่นในเป้าหมายเมื่อเผชิญกับความล้มเหลว (Personal competence, high standards, and tenacity)
2. ความสงบ การตัดสินใจ และความรวดเร็วในการจัดการกับความเครียด (Trust in one's instincts, tolerance of negative affect, and strengthening effects of stress)

3. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกและความมั่นคงในความสัมพันธ์ (Positive acceptance of change, and secure relationships) เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
4. การควบคุมตนเองให้ไปถึงเป้าหมายและการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Control)
5. ความเชื่อมั่นในพระเจ้าหรือโชคชะตา (Spiritual influences) (Conor และ Davidson, 2003)

Yu และ Zhang (2007) ได้นำมาตรวจวัดการฟื้นคืนพลังของ Conor และ Davidson มาพัฒนาต่อและปรับให้เข้ากับบริบทของคนจีน โดยพบองค์ประกอบเพียงสามองค์ประกอบ ได้แก่

1. ความมุ่งมั่น (Tenacity) เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการควบคุมตนเอง การตั้งเป้าหมาย และการตัดสินใจ
2. ความอดทน (Strength) ซึ่งว่าการมองความเปลี่ยนแปลงของคนจีนว่าเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่ภัยคุกคามชีวิต
3. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) แสดงถึงทัศนคติในทางบวกต่อเหตุการณ์ร้ายแรง

Wagnild และ Young (1993, อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ, 2559) แบ่งการฟื้นคืนพลังออกเป็นห้าองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสงบทางใจ (Equanimity) การมีความสมดุลในจิตใจ
2. ความอดสาหัส (Perseverance) การที่มีความพยายามที่จะสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-reliance) การมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหา
4. การตระหนักถึงคุณค่าและความหมายในชีวิต (Meaningfulness)
5. การดำรงชีวิตโดยรู้ถึงการมีเส้นทางชีวิตของแต่ละฝ่าย มีชีวิตเป็นของตนเอง (Existential aloneness)

ในงานวิจัยของนิภารัตน์ รูปไข่ (2557) ได้นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจาก American Psychological Association (2004), Baruth และ Carroll (2002), Connor และ Davidson (2003), Fribog และคณะ (2003), Martin และ Marsh (2003, 2006), Oshio และคณะ (2003), Reivich และ Shatt (2002), Wagnild และ Young (1993), Wolin และ Wolin (1995) และกรมสุขภาพจิต (2551) มาพัฒนาเป็นแบบวัดความสามารถในการฟื้นพลังฉบับภาษาไทย และรายงานองค์ประกอบแปดมิติ ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์จากแรงกระตุ้น การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสามารถในการแก้ไขปัญหา การมองโลกในแง่ดี การแสวงหาความท้าทาย ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการเข้าสังคม และความมุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรค (นิภารัตน์ รูปไข่, 2557)

การริเริ่มพัฒนาความงอกงาม (Personal Growth Initiative)

การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองเป็นตัวแปรมิติหนึ่งในสภาวะทางจิตร่วมกับการยอมรับตนเอง การมีความสัมพันธ์ทางที่ดีกับผู้อื่น การมีอำนาจในตนเอง ความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม การมีจุดมุ่งหมายในชีวิตและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Ryff & Keyes, 1995; Villaceros, Serrano, Bermejo, Magaña, & Carabias, 2014; อ้างถึงใน Freitas, Damásio, Tobo, Kamei, & Koller, 2016) โดย Robitschek (1998) ได้ให้นิยามถึงการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองว่าเป็น ความมุ่งมั่นตั้งใจของบุคคลที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจมือทำของบุคคล เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยปัจจัยที่มีส่งต่อการพัฒนาความงอกงามในตนเองของบุคคล ประกอบด้วย สามปัจจัยคือการเจริญเติบโตของบุคคล (การพัฒนาทางร่างกาย อายุ) สิ่งแวดล้อมของบุคคล และความมุ่งมั่นตั้งใจของบุคคล (พิชามญชุ์ บุญสิทธิ, 2554)

นิยาม

Robitschek (1998) ได้ให้นิยามกับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองไว้ว่า เป็นการที่บุคคลมีความมุ่งมั่นและเจตนาที่จะพัฒนาตนเอง เป็นเหตุให้แสวงหาโอกาสและพยายามที่จะงอกงามอยู่เสมอซึ่งรวมถึงแนวโน้มของบุคคลที่จะพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ของชีวิต

องค์ประกอบของการริเริ่มพัฒนาความงอกงาม

Robitschek (2012) ได้แบ่งองค์ประกอบของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองเป็นสี่มิติ ได้แก่ (Freitas, Damásio, Tobo, Kamei, & Koller, 2016)

1. ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเอง รวมถึงความสามารถของบุคคลในการค้นหาหรือสร้างเส้นทางที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
2. การวางแผน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการวางแผน วิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหา และจัดการวางแผนเพื่อมุ่งหน้าสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนา
3. การใช้แหล่งทรัพยากรที่มี หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อทรัพยากรทั้งภายนอกและภายในที่ตนมี และสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง

4. พฤติกรรมที่เกิดจากความตั้งใจของบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากการรับรู้ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองอันเกิดจากแรงจูงใจทั้งจากสังคมและตัวบุคคลเองเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคคล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนับถือศาสนาและสุขภาวะของบุคคล

หลักจากที่ Allport (1967) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการนับถือศาสนาภายในและภายนอก งานวิจัยก็ได้รับความสนใจและนำตัวแปรทั้งสองไปศึกษาร่วมกับตัวแปรด้านต่าง ๆ ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ ประสิทธิภาพของบุคคลและสุขภาวะ โดยความสามารถในการฟื้นฟูพลังก็เป็นหนึ่งในตัวแปรที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยในการศึกษาอิทธิพลจากความสัมพันธ์ทางศาสนาของบุคคล เช่น ในงานวิจัยของ Mosqueiro, Rocha และ Fleck (2015) ที่ทำการศึกษาผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจำนวน 143 คนในประเทศบราซิล โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่ได้คะแนนการนับถือศาสนาภายในสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนการนับถือศาสนาแบบภายนอกสูงเพื่อหาความสัมพันธ์กับอัตราการฆ่าตัวตาย คุณภาพชีวิต และความสามารถในการฟื้นฟูพลังของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การนับถือศาสนาภายในจะส่งเสริมสุขภาวะของบุคคล โดยกลุ่มที่นับถือศาสนาแบบภายในสูงรายงานค่าคุณภาพชีวิตและความสามารถในการฟื้นฟูพลังสูงกว่ากลุ่มที่มีรูปแบบการนับถือศาสนาแบบภายในต่ำ และมีอัตราการฆ่าตัวตายต่ำกว่าด้วย

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Khojin และคณะ (2014) ที่ศึกษาผลของความเชื่อทางศาสนา ต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังในบริบทของการรับมือกับความเครียดในเด็กมัธยมในอินเดีย ผลการวิจัยพบว่า การนับถือศาสนาภายในมีความสามารถในการทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยก่อนหน้า ส่วนในด้านของการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองนั้น เนื่องจากเป็นตัวแปรใหม่ จึงยังไม่พบงานวิจัยที่สนใจศึกษาตัวแปรรูปแบบการนับถือศาสนาต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง แต่ในตัวแปรที่คล้ายคลึงกันอย่างการฟื้นฟูพลังและงอกงามหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญ (Posttraumatic Growth) มีงานวิจัยของ Jawad และคณะ (2011) ที่ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยในอิหร่านเรื่องการฟื้นฟูพลังและงอกงามหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญ

โดยงานวิจัยนี้มีรูปแบบการนับถือศาสนาเป็นตัวทำนาย ผลการวิจัยพบว่าการนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลต่อการฟื้นตัวและงอกงามหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญอย่างมีนัยสำคัญ

ผลที่ได้จึงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าศาสนาส่งผลดีต่อผู้ป่วยซึมเศร้าและการรักษาด้วยวิธีบำบัดทางศาสนามักจะให้ผลทางบวกต่อสภาวะจิตใจของผู้ป่วยซึมเศร้า ในบทความของ Lassi & Mugnaini (2015) ชื่อ Role of Religion and Spirituality on Mental Health and Resilience: There is Enough Evidence ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญการศึกษาผลจากองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของศาสนาต่อองค์ประกอบของสภาวะ โดย Lassi & Mugnaini เสนอว่าในปัจจุบันมีงานวิจัยกว่า 3,000 ชิ้น ที่ศึกษาผลทางบวกของศาสนาต่อสภาวะของบุคคล เช่น อัตราการฆ่าตัวตาย การฟื้นตัวจากโรคภัย การเลิกสารเสพติด เป็นต้น และยังเสนอว่าศาสนามักจะเป็นที่มาของแก่นแท้ทางอารมณ์และความคิดที่มนุษย์ประสบในชีวิต เช่น ความหวัง ความสุข ความรัก และการให้อภัย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่อทางศาสนากับความสามารถในการฟื้นพลัง เช่น ในงานวิจัยของ Javanmard (2013) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกตนตามความเชื่อของศาสนาของบุคคลกับความสามารถในการฟื้นพลังในนักศึกษาชายและหญิงชาวอิหร่านจำนวน 160 คน โดยพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการฝึกตนทางศาสนากับความสามารถในการฟื้นพลัง

นอกเหนือจากด้านสภาวะ ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในและภายนอกก็มักถูกเชื่อมโยงกับรูปแบบการเผชิญปัญหาของบุคคล เช่น ในงานวิจัยของ Phillips และคณะ (2014) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนับถือศาสนาและรูปแบบการจัดการกับปัญหาของบุคคลในกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงวัยต่างกัน คือ ช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและวัยผู้ใหญ่ตอนปลายจำนวน 59 คน โดยพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการนับถือศาสนาภายในต่อการจัดการปัญหาทั้งรูปแบบการปฏิเสธปัญหาและยอมรับปัญหาในผู้ใหญ่ตอนปลาย และพบความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาแบบภายนอกต่อการปฏิเสธปัญหาในทางบวกที่ค่อนข้างสูงในผู้ใหญ่ตอนต้น โดยทั้งนี้ Phillips ให้ความเห็นไว้ ว่าวัยผู้ใหญ่ตอนปลายจะมีแนวทางในการเผชิญปัญหาด้วยการเผชิญหน้า โดยในกลุ่มที่มีการนับถือศาสนาแบบภายนอกจะมีแนวโน้มที่จะเป็นทั้งแบบจัดการกับปัญหาและยอมรับปัญหา เนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตที่มากกว่าผู้ใหญ่ตอนต้น

งานวิจัยเกี่ยวกับความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมและการนับถือศาสนา

มีงานวิจัยที่สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดแบบปัจเจกนิยมและคตินิยมกับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของศาสนา เช่น ในงานวิจัยของ Stark (2009) ที่ทำการศึกษาผู้เข้าร่วมการวิจัยจำนวน 205 คน ที่มีศาสนาต่างกัน ประกอบด้วย ยิว คริสต์นิกายโปรเทสแตนต์ คริสต์นิกายคาทอลิก และกลุ่มผู้ไม่นับถือศาสนา โดยพบว่าผู้ที่นับถือศาสนามีแนวโน้มที่จะได้คะแนนในมิติของคตินิยมสูงกว่าผู้ไม่นับถือศาสนา การทำกิจกรรมทางศาสนาส่งผลให้บุคคลมีคะแนนความเป็นปัจเจกนิยมต่ำลง และมีคะแนนด้านความเป็นคตินิยมสูงขึ้น โดยเฉพาะในผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเทสแตนต์ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ไม่นับถือศาสนามีแนวโน้มที่จะลดคะแนนความเป็นคตินิยมลงอย่างมีนัยสำคัญ

นอกเหนือจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Cukur และคณะ (2004) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความแตกต่างด้านวัฒนธรรมกับรูปแบบค่านิยมและศาสนา โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกาและตุรกี จำนวน 475 คน พบผลการวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นคตินิยมแบบแนวตั้ง เนื่องจากพบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญต่อค่านิยมแบบเปิดรับต่อการเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในทิศทางของตนเอง พบผลในทางตรงกันข้ามกับความเป็นปัจเจกนิยมแบบแนวนอน หมายความว่าพบความสัมพันธ์ทางบวกต่อการเปิดรับต่อการเปลี่ยนแปลงและความชัดเจนในทิศทางของตนเอง นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความเป็นปัจเจกนิยมแบบแนวตั้งกับความชัดเจนในทิศทางของตนเองอย่างมีนัยยะสำคัญ และพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการนับถือศาสนาของบุคคลกับค่านิยมแบบอนุรักษ์นิยม (การยอมตามและการทำตามกฎเกณฑ์) และแนวคิดแบบคตินิยม

งานวิจัยเกี่ยวกับความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมและสุขภาวะของบุคคล

ผลของความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมต่อตัวแปรกลุ่มสุขภาวะของบุคคลนั้นค่อนข้างมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามตัวแปรแต่ละตัวที่ศึกษา โดยผลการวิจัยของ Ahuvia (2002) เสนอว่าสุขภาวะของบุคคลในประเทศที่มีภาวะเศรษฐกิจทรงตัวและประชากรได้รับการตอบสนองด้านความต้องการพื้นฐานของการใช้ชีวิตอย่างพร้อมสมบูรณ์ ความมีสุขภาวะของบุคคลจะสามารถส่งเสริมได้ด้วยวัฒนธรรมแบบปัจเจกนิยมที่สนับสนุนให้บุคคลแสวงหาและตอบสนองความต้องการส่วนตัวของตนเอง นอกจากนี้ ในงานศึกษาเชิงวิเคราะห์ ของ Fischer และ Boer (2011) ที่สนใจศึกษาผลจาก

ความร่ำรวยและอำนาจในตนเองของบุคคล (Autonomy) ต่อสุขภาวะของบุคคลในสังคมรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งให้เห็นผลของความเป็นปัจเจกนิยมต่อสุขภาวะของบุคคลโดยพบการส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญจากความเป็นปัจเจกนิยมและอำนาจในตนเองของบุคคล (Autonomy) ต่อสุขภาวะของบุคคล Ficher และ Boer (2011) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการมีอำนาจในตนเองเป็นปัจจัยช่วยลดองค์ประกอบที่ส่งผลทางลบต่อสุขภาวะของบุคคล และการที่บุคคลเป็นปัจเจกนิยมสามารถช่วยให้บุคคลมีอำนาจในตนเองมากขึ้น ถ้าหากบุคคลใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่มีรูปแบบวัฒนธรรมแบบปัจเจกนิยม

แต่ในงานวิจัยของ Yuji และ Yukiko (2014) ที่ศึกษาผลทางลบของความเป็นปัจเจกนิยม โดยเปรียบเทียบประเทศแถบเอเชียที่มีวัฒนธรรมแบบอนุรักษนิยมกับประเทศทางฝั่งตะวันตก ซึ่งวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชาวสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนเพื่อนสนิทในกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น แต่ไม่พบผลเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวอเมริกา จากงานวิจัยทั้งสองชิ้นชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ในบางแง่มุมการเป็นปัจเจกนิยมจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีสุขภาวะที่ดีขึ้น แต่ในบางบริบท เช่น ในการใช้ชีวิตในสังคมที่มีวัฒนธรรมแบบอนุรักษนิยม การมีความเป็นปัจเจกนิยมอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนในสังคมได้ยากขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาผลของความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมแบบปัจเจกนิยมกับคตินิยมหมู่และรูปแบบการนับถือศาสนาต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

สมมติฐานงานวิจัย

1. การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
2. การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
3. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
4. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

ในงานวิจัยจะทำการแปลงค่าตัวแปรเป็นกลุ่มที่มีค่าคะแนนการนับถือศาสนาภายใน ภายนอกและแบบสงฆ์รวมถึงความเต็มใจเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมให้เป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูงและต่ำ จากนั้นนำมาจับคู่กันทำเป็นตัวแปรแปลงค่าอีกครั้ง โดยเป็นตัวแปรของกลุ่มที่มีค่าคะแนนสูงและต่ำจำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ การนับถือศาสนาภายในสูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาภายในสูง-คตินิยมสูง, การนับถือศาสนาภายนอกสูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาภายนอกสูง-คตินิยมสูง, การนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูง-คตินิยมสูง, การนับถือศาสนาภายในต่ำ-ปัจเจกนิยมต่ำ, การนับถือศาสนาภายในต่ำ-คตินิยมต่ำ, การนับถือศาสนาภายนอกต่ำ-ปัจเจกนิยมต่ำ, การนับถือศาสนาภายนอกต่ำ-คตินิยมต่ำ, การนับถือศาสนาแบบสงฆ์ต่ำ-ปัจเจกนิยมต่ำ และ การนับถือศาสนาแบบสงฆ์ต่ำ-คตินิยมต่ำ และแบ่งสมมติฐานได้ ดังนี้

จากการทบทวนและค้นคว้าการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัย พบผลทางบวกในรูปแบบการนับถือศาสนาภายในต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเอง จึงทดสอบว่าเมื่อนำมาจับคู่กับความเต็มใจเป็นปัจเจกนิยมที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าน่าจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าตัวแปรดังกล่าวจะสามารถทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเองได้หรือไม่

นอกจากนี้ ผู้วิจัยคาดว่ากรนับถือศาสนาแบบภายนอกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการฟื้นฟูพลัง เนื่องจาก ทางกลุ่มผู้วิจัยสนใจบริบทของศาสนาในเมืองไทย จึงทำการทดสอบว่าเมื่อนำมาจับคู่กับรูปแบบ วัฒนธรรมแบบคตินิยมสูงจะยิ่งส่งอิทธิพลมากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

5. กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเต็มใจเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
6. กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตินิยมสูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
7. กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเต็มใจเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเอง
8. กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตินิยมสูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น : การนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness) , การนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness), การนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness), ความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism) และความเป็นคตินิยมหมู่ (Collectivism)

ตัวแปรตาม : การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative) และความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative) หมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลในการพัฒนาความงอกงามของตนเองโดยมีความมุ่งมั่นและลงมือทำด้วยความตั้งใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง
2. ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการฟื้นฟูสภาพจิตใจของตนเองให้กลับมาอยู่ในสภาวะปกติ มีอารมณ์ทางบวกได้แม้จะประสบกับความยากลำบากในชีวิต
3. รูปแบบการนับถือศาสนา (Religious Orientation) หมายถึง รูปแบบการนับถือศาสนาของบุคคล โดยมีองค์ประกอบย่อยสามรูปแบบที่เป็นอิสระต่อกัน คือ การนับถือศาสนาภายใน การนับถือศาสนาภายนอก และการนับถือศาสนาแบบสงสัย
4. รูปแบบการนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness) หมายถึง รูปแบบการนับถือศาสนาที่บุคคลให้ความสำคัญกับศาสนาในแง่คุณค่าอันเป็นความหมายของชีวิตและใช้ชีวิตอย่างผสมกลมกลืนไปกับศาสนา

5. รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness) หมายถึง รูปแบบการนับถือศาสนาที่บุคคลเลือกใช้ศาสนาในรูปแบบของเครื่องมือเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางสังคมและความปลอดภัยหรือความสบายใจส่วนตัวของตน
6. รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness) หมายถึง รูปแบบการนับถือศาสนาที่บุคคลมีทัศนคติต่อคำถามเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของชีวิตในแง่ที่ตระหนักในความไม่รู้ของตนและเชื่อในการแสวงหาคำตอบ มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อของตนเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม
7. ความเป็นปัจเจกนิยม หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีแนวความคิดแบบให้ความสำคัญกับตัวตนของตนเอง เชื่อในเอกลักษณ์และสิทธิของตนเอง มีมุมมองต่อความสัมพันธ์ในลักษณะเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง
8. ความเป็นคตริวมหมู่ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีมุมมองให้ความสำคัญกับกลุ่มความสัมพันธ์ รวมถึงการเป็นสมาชิกกลุ่ม ต้องการความสอดคล้องระหว่างตนเองกับกลุ่ม ให้ความสำคัญกับเป้าหมายและค่านิยมของกลุ่มมากกว่าของตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสำรวจอิทธิพลของรูปแบบการนับถือศาสนาต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองในบริบทของความแตกต่างด้านวัฒนธรรม
2. เพื่อสำรวจความแตกต่างของรูปแบบการนับถือศาสนาภายใต้บริบทของวัฒนธรรมที่ต่างกัน

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสหสัมพันธ์โดยใช้แบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการนับถือศาสนาต่อความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเอง โดยมีลักษณะทางวัฒนธรรมเป็นตัวแปรทำนาย

ประชากร

งานวิจัยชิ้นนี้มีเป้าหมายกลุ่มประชากรคือ บุคคลทั่วไปในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้สุ่มจากบุคคลทั่วไปโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน โดยทำการสุ่มขอความร่วมมือทำการวิจัยกับบุคคลทั่วไปในบริเวณอาคารสำนักงานและสถานศึกษาในบริเวณพื้นที่รอบกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทั้งสิ้นสี่ชนิด ดังนี้

1. มาตรฐานวัดรูปแบบการนับถือศาสนา (NIROR)
2. มาตรฐานวัดบุคลิกภาพแบบปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่ (INDCOL)
3. มาตรฐานวัดความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)
4. มาตรฐานวัดการริเริ่มพัฒนาความองงามในตนเอง (PGIS-II)

นอกเหนือจากนั้นเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ การศึกษาโดยจะมีแบบฟอร์มแยกไว้สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลรวมถึงให้กลุ่มตัวอย่างระบุอีเมลล์แอดเดรสในกรณีที่ต้องการทราบผลจากแบบวัดในภายหลัง

การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มาตรวัดรูปแบบการนับถือศาสนา (NIRO-Revised)

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มผู้วิจัยเลือกนำมามาตรวัด NIRO (New Indices Religious Orientation) ของ Francis (2007) มาใช้ในการเก็บข้อมูล NIRO เป็นมาตรวัดแบบสามองค์ประกอบ ประกอบด้วย การนับถือศาสนาภายใน การนับถือศาสนาภายนอก และการนับถือศาสนาแบบสงสัย โดยมีข้อกระทงทั้งหมด 27 ข้อ แบ่งออกเป็นองค์ประกอบละ 9 ข้อและภายในแต่ละองค์ประกอบแบ่งเป็นข้อกระทงในองค์ประกอบย่อยอีกองค์ประกอบละ 3 ข้อในทุกองค์ประกอบ มาตรวัดมีลักษณะเป็นแบบประเมินตนเองโดยให้ผู้ร่วมการวิจัยให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 ตามความรู้สึกเห็นด้วยมากไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากกับข้อกระทงคำถาม โดยรายงานค่าความเที่ยงในแต่ละองค์ประกอบการนับถือศาสนาภายนอกมีค่า Cronbach's alpha เท่ากับ .84 การนับถือศาสนาภายใน Cronbach's alpha เท่ากับ .91 และการนับถือศาสนาแบบสงสัย Cronbach's alpha เท่ากับ .84 โดยในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการแปลแบบวัดเป็นภาษาไทยและให้ผู้เชี่ยวชาญคือ ดร.พนิตา เสือวรรณศรี และ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวิ ทำการตรวจสอบและแนะนำการปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จากนั้นจึงปรับปรุงข้อคำถามแล้วนำไปเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบคุณภาพของแบบวัดรายงานค่า Cronbach's alpha ในองค์ประกอบการนับถือศาสนาภายใน การนับถือศาสนาภายนอก และการนับถือศาสนาแบบสงสัย เท่ากับ .70, .91 และ .87 ตามลำดับ

องค์ประกอบย่อยของรูปแบบการนับถือศาสนา

การนับถือศาสนาภายนอก มีองค์ประกอบย่อย คือ การแยกศาสนาออกจากสิ่งอื่นในชีวิต การสนับสนุนทางสังคม และการสนับสนุนตนเอง

การนับถือศาสนาภายใน มีองค์ประกอบย่อย คือ การหลอมรวมเข้ากับศาสนา การมีศาสนาทางสังคม และการมีศาสนาในตนเอง

การนับถือศาสนาแบบสงสัย มีองค์ประกอบย่อย คือ การเปิดรับการเปลี่ยนแปลง การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง และการค้นหาความหมายของชีวิต

มาตรวัดมีระดับการให้คะแนนห้าระดับ ประกอบด้วย

1 คะแนน =	ไม่เห็นด้วยมาก	;	ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง
2 คะแนน =	ไม่เห็นด้วย	;	ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้น
3 คะแนน =	ไม่แน่ใจ		
4 คะแนน =	เห็นด้วย	;	เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้น
5 คะแนน =	เห็นด้วยมาก	;	เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อคำถาม

ฉันสวดมนต์บ่อยครั้งเพราะมันทำให้ฉันรู้สึกดี (การนับถือศาสนาภายนอก)

ขณะที่ฉันศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสนาของฉันฉันก็ยังมีสิ่งอื่น ๆ ในชีวิตอีกมากที่สำคัญสำหรับฉัน
(การนับถือศาสนาภายใน)

ประสบการณ์ชีวิตของฉันทำให้ฉันได้ทบทวนเกี่ยวกับความเชื่อด้านศาสนาของตัวเอง

(การนับถือศาสนาแบบสงสัย)

มาตรวัดบุคลิกภาพแบบปัจเจกนิยมและคตินิยม (INDCOL)

มาตรวัดบุคลิกภาพแบบปัจเจกนิยมและคตินิยมในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้มาตรวัดที่พัฒนาโดย สินีรัตน์ โชติญาณนนท์ (2550) ที่ดัดแปลงมาจากมาตรวัดของ Triandis (1995) อีกครั้ง โดยแรกเริ่มเป็น มาตรวัดแบบสี่มิติที่ประกอบไปด้วย มิติความเป็นปัจเจกนิยมแนวตั้ง มิติความเป็นปัจเจกนิยมแนวนอน มิติ ความเป็นคตินิยมแนวตั้ง และมิติความเป็นคตินิยมแนวนอน โดยมีข้อคำถามรวมทั้งหมด 40 ข้อ ที่ได้ทำการทดลองมาตรวัดและพัฒนาต่อให้เหลือสององค์ประกอบ โดยรวมข้อคำถามในด้านแนวนอนและ แนวตั้งของทั้งปัจเจกนิยมและคตินิยมเข้าด้วยกัน ทำให้ข้อคำถามลดลงเหลือ 36 ข้อ และมีสอง องค์ประกอบ แบ่งเป็นองค์ประกอบด้านปัจเจกนิยมจำนวน 18 ข้อและองค์ประกอบคตินิยมอีก 18 ข้อ โดยจากการทดลองใช้มาตรวัดได้รับการรายงานความเที่ยงในแต่ละองค์ประกอบมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง Cronbach's alpha เท่ากับ .79 และ .77 ตามลำดับ

1.1 มาตรวัดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าเจ็ดช่วงจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด โดยเริ่มจากน้อยที่สุด คือ (1) ไม่เห็นด้วยมาก และไล่เรียงไปเป็น (2) ไม่เห็นด้วยปานกลาง (3) ไม่เห็นด้วยน้อย (4) เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน (5) เห็นด้วยน้อย (6) เห็นด้วยปานกลาง และมากที่สุด คือ (7) เห็นด้วยมาก โดยให้ผู้ร่วมการวิจัยให้ประเมินว่าข้อคำถามแต่ละข้อตรงกับความรู้สึกและการกระทำของตนเองมากน้อยเพียงใด

- 1 คะแนน = ไม่เห็นด้วยมาก ; ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง
- 2 คะแนน = ไม่เห็นด้วยปานกลาง ; ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นส่วนใหญ่
- 3 คะแนน = ไม่เห็นด้วยน้อย ; ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นบางครั้ง
- 4 คะแนน = เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
- 5 คะแนน = เห็นด้วยน้อย ; เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นส่วนใหญ่
- 6 คะแนน = เห็นด้วยปานกลาง ; เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นอย่างยิ่ง
- 7 คะแนน = เห็นด้วยมาก ; เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อกระทงที่ใช้ในมาตรวัด

	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมากที่สุด
ตัวอย่างข้อกระทงที่วัดความเป็นปัจเจกนิยม							
1. ฉันสนุกกับการทำงานใน							
สถานการณ์ที่มีการแข่งขันกับบุคคลอื่น	1	2	3	4	5	6	7
ตัวอย่างข้อกระทงที่วัดความเป็นคตริรวมหมู่							
1. ฉันชอบที่จะอาศัยอยู่ใกล้ ๆ	1	2	3	4	5	6	7
เพื่อนสนิทของฉัน							
2. ฉันชอบที่จะแบ่งปันสิ่งของ	1	2	3	4	5	6	7
เล็ก ๆ น้อย ๆ กับเพื่อนบ้าน							

มาตรวัดความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)

มาตรวัดความสามารถในการฟื้นพลังในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบวัดของ พัทธินทร์ อรุณเรือง (2557) ซึ่งพัฒนามาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจาก American Psychological Association (2004), Baruth และ Carroll (2002), Connor และ Davidson (2003), Fribog และคณะ (2003), Martin และ Marsh (2003, 2006), Oshio และคณะ (2003), Reivich และ Shatt (2002), Wagnild และ Young (1993), Wolin และ Wolin (1995) และกรมสุขภาพจิต (2551) มาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ แบ่งเป็นเจ็ดองค์ประกอบเป็นมาตรวัดแบบให้คะแนนตนเองที่มีระดับการให้คะแนนห้าขั้น โดยให้ผู้ร่วมการวิจัยให้คะแนนว่าข้อคำถามตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งการให้คะแนนของมาตรวัดทั้งเจ็ดองค์ประกอบ มีดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนของมาตรวัด

คะแนน	
1	มีระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึกตามข้อรายการนั้น ๆ น้อยที่สุด (0-20%)
2	มีระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึกตามข้อรายการนั้น ๆ น้อย (21-40%)
3	มีระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึกตามข้อรายการนั้น ๆ ปานกลาง (41-60%)
4	มีระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึกตามข้อรายการนั้น ๆ มาก (61-80%)
5	มีระดับพฤติกรรมหรือความรู้สึกตามข้อรายการนั้น ๆ มากที่สุด (81-100%)

องค์ประกอบทั้ง 7 จากแบบวัด

การหยั่งรู้ในตนเอง (Insight)	จำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 1-6
การเป็นอิสระ (Independence)	จำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 7-12
สัมพันธภาพ (Relationships)	จำนวน 5 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 13-17
การเป็นผู้ริเริ่ม (Initiative)	จำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 18-23
การมีความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขัน (Creativity and Humor)	จำนวน 8 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 24-31
การมีศีลธรรมจริยธรรม (Morality)	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 32-38
ความสามารถในการฟื้นพลังโดยรวม	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ข้อที่ 39-45

มาตรวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (PGIS-II)

มาตรวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองในงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำมาตราวัดของ พิชามณัฐ บุญลธิธิ (2554) ที่พัฒนาจากมาตราวัด Personal Growth Initiative scale-II ของ Robitschek (2008) โดยพัฒนาเพื่อใช้กับกลุ่มประชากรที่เป็นคนไทย มาตรวัดมีลักษณะเป็นแบบประเมินตนเองโดยมี เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1 คะแนน =	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	;	ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง
2 คะแนน =	ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	;	ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นส่วนใหญ่
3 คะแนน =	ไม่เห็นด้วยเป็นบางครั้ง	;	ไม่เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นบางครั้ง
4 คะแนน =	เห็นด้วยเป็นบางครั้ง	;	เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นบางครั้ง
5 คะแนน =	เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	;	เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นส่วนใหญ่
6 คะแนน =	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	;	เห็นด้วยกับสถานการณ์นั้นเป็นอย่างยิ่ง

มาตรวัดถูกแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ โดยแบ่งตาม องค์ประกอบได้ ดังนี้

1. ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง (Readiness for Change) หมายถึง ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง มีจำนวนข้อกระทงทั้งหมดหกข้อ
2. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผน แสวงหาวิธีการเพื่อให้บุคคลเกิดการพัฒนา และเติบโต มีจำนวนข้อกระทงทั้งหมดเจ็ดข้อ
3. การใช้แหล่งทรัพยากร (Using Resources) หมายถึง การสนับสนุนจากแหล่งสนับสนุนหรือ ตัวช่วยจากปัจจัยภายนอกของบุคคล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง มีจำนวนข้อกระทงทั้งหมดหกข้อ
4. การกระทำอย่างตั้งใจ (Intentional Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นการกระทำอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา มีจำนวนข้อกระทงทั้งหมดห้าข้อ

จากนั้นจึงการนำมาตราวัดไปทดลองหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง พบการรายงานค่าความเที่ยง ของมาตราวัดอยู่ที่ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .835 และมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 0-120

การวิเคราะห์ผล

ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติแบบถดถอยระหว่างตัวแปรต้น รูปแบบการนับถือศาสนาและความเป็นปัจเจกนิยมและคติรวมหมู่ต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง จากนั้นทำการแปลงค่าตัวแปรกลุ่มที่มีค่าคะแนนการนับถือศาสนาแบบภายใน แบบภายนอกและแบบสงสัย รวมถึงความเป็นปัจเจกนิยมและคติรวมหมู่ให้เป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูงและต่ำ แล้วนำมาตัวแปรที่ได้ทั้งหมดมาจับคู่กันอีกครั้งโดยเป็นตัวแปรของกลุ่มที่มีค่าคะแนนสูงจำนวนหกตัวแปร ได้แก่ การนับถือศาสนาภายในสูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาภายในสูง-คติรวมหมู่สูง, การนับถือศาสนาภายนอกสูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาภายนอกสูง-คติรวมหมู่สูง, การนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง-ปัจเจกนิยมสูง, การนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง-คติรวมหมู่สูง จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติแบบถดถอยอีกครั้ง

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าประเภทบุคลิกภาพในบริบทวัฒนธรรมแบ่งเป็นสองระดับได้แก่ ความเป็นปัจเจกนิยม ($M = 85.75, SD = 11.96$) กับความเป็นคตริวมหมู่ ($M = 85.35, SD = 12.52$) และรูปแบบการนับถือศาสนาที่แบ่งเป็นสามระดับ ได้แก่ รูปแบบการนับถือศาสนาภายใน ($M = 31.38, SD = 6.30$) รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก ($M = 27.01, SD = 7.84$) และรูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัย ($M = 27.47, SD = 7.68$) เป็นปัจจัยในการทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ($M = 150.96, SD = 13.56$) และการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง ($M = 101.90, SD = 12.09$) ได้หรือไม่ จึงได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

Ind / ind	หมายถึง ความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism) สูง / ต่ำตามลำดับ
Co / co	หมายถึง ความเป็นคตริวมหมู่ (Collectivism) สูง / ต่ำตามลำดับ
I / i	หมายถึง การนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness) สูง / ต่ำตามลำดับ
E / e	หมายถึง การนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness) สูง / ต่ำตามลำดับ
Q / q	หมายถึง การนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness) สูง / ต่ำตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติในการวิจัย

N	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
M	หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขาคณิตของคะแนนตัวแปร
SD	หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปร
r	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
β	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
p	หมายถึง ค่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 การทดสอบสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 159 คน อยู่ในช่วงอายุ 16-63 ปี แบ่งเป็นเพศชาย 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34 และเพศหญิง 105 คน คิดเป็นร้อยละ 66

1.2 ข้อมูลค่าสถิติของตัวแปร

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา (N = 159)

	<i>M</i>	<i>SD</i>
ความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism)	85.75	11.96
ความเป็นคตริวมหมู่ (Collectivism)	85.35	12.52
รูปแบบการนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness)	31.38	6.30
รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness)	27.01	7.84
รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัย (Quest Religiousness)	27.47	7.68
ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)	150.96	13.56
การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (Personal Growth Initiative)	101.90	12.09

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
ความเป็นปัจเจกนิยม (Individualism)							
ความเป็นคตินิยมหมู่ (Collectivism)	.369**						
รูปแบบการนับถือศาสนาภายใน (Intrinsic Religiousness)	.200*	.350**					
รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอก (Extrinsic Religiousness)	.199*	.396**	.535**				
รูปแบบการนับถือศาสนาแบบ สงสัย (Quest Religiousness)	.148	.162*	.190*	.406**			
ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)	.349**	.496**	.325**	.290**	.326**		
การริเริ่มพัฒนาความงอกงาม ในตนเอง (Personal Growth Initiative)	.396**	.403**	.313*	.323**	.301**	.277**	

** $p < .01$ (2-tailed), * $p < .05$ (2-tailed)

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานชุดที่หนึ่ง ว่าประเภทบุคลิกภาพในบริบทวัฒนธรรม (ความเป็นปัจเจกนิยมและความเป็นคตริรวมหมู่) และรูปแบบการนับถือศาสนา (การนับถือศาสนาภายใน การนับถือศาสนาภายนอกและการนับถือศาสนาแบบสงสัย) สามารถทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองด้วยวิธีการทางสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น โดยมีสมมติฐานชุดที่หนึ่ง ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
 2. สมมติฐานที่ 2 การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
 3. สมมติฐานที่ 3 การนับถือศาสนาแบบสงสัยมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
 4. สมมติฐานที่ 4 การนับถือศาสนาแบบสงสัยมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
- จากการทดสอบทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น ขั้นแรกเป็นขั้นตอนควบคุม

ตัวแปรด้านอายุและเพศ ขั้นที่สองเป็นตัวแปรความเป็นปัจเจกนิยม ความเป็นคตริรวมหมู่ การนับถือศาสนาภายใน การนับถือศาสนาภายนอก การนับถือศาสนาแบบสงสัย พบว่าในการทดสอบตัวแปรตามตัวที่หนึ่งคือ ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .36$, $F(7,151) = 13.59$, $p < .001$) โดยความเป็นปัจเจกนิยม

($\beta = .168$, $p = .016$) ความเป็นคตริรวมหมู่ ($\beta = .369$, $p < .001$) การนับถือศาสนาภายใน ($\beta = .163$, $p = .037$) และการนับถือศาสนาแบบสงสัย ($\beta = .203$, $p = .006$) มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเมื่อควบคุมตัวแปรอายุและเพศ แต่ไม่พบอิทธิพลการนับถือศาสนาภายนอกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

($\beta = -.031$, $p = .718$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 และ 3 ที่ว่าการนับถือศาสนาภายในและการนับถือศาสนาแบบสงสัยมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

ในการทดสอบตัวแปรตามตัวที่สอง การริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .29$, $F(7,151) = 9.67$, $p < .001$) เช่นเดียวกับการทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลัง เมื่อควบคุมตัวแปรอายุและเพศโดยความเป็นปัจเจกนิยม ($\beta = .250$, $p = .001$) และความเป็นคตริรวมหมู่ ($\beta = .219$, $p = .006$) และการนับถือศาสนาแบบสงสัย ($\beta = .206$, $p = .008$) มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ

แต่ไม่พบอิทธิพลของการนับถือศาสนาภายในและการนับถือศาสนาภายนอกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ($\beta_I = .125, p = .132$ และ $\beta_E = .021, p = .814$)

ผลที่ได้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ว่าการนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 และ 4 ที่ว่าการนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ว่าการนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่าง (N = 159)

ตัวแปร	ความสามารถในการฟื้นพลัง			การริเริ่มพัฒนา ความมั่งคั่งในตนเอง		
	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>
ขั้นที่ 1						
ค่าคงที่	157.12		<.001	97.63		<.001
อายุ	-.217	-.181*	.034	.150	.140	.101
เพศ	1.026	.036	.670	-.677	-.027	.754
ขั้นที่ 2						
ค่าคงที่	88.17			41.46		<.001
อายุ	-.254	-.212**	.003	.121	.113	.133
เพศ	1.504	.053	.458	-.52	-.020	.786
ความเป็นปัจเจกนิยม	.191	.168*	.016	.252	.250**	.001
ความเป็นคหกรรมหมู่	.400	.369***	<.001	.211	.219**	.006
การนับถือศาสนาภายใน	.352	.163*	.037	.239	.125	.132
การนับถือศาสนาภายนอก	-.053	-.031	.718	.033	.021	.814
การนับถือศาสนาแบบสงสัย	.357	.203**	.006	.325	.206**	.008
R^2		.36			.29	

* $p < .05$ (2-tailed), ** $p < .01$ (2-tailed), *** $p < .001$ (2-tailed)

การทดสอบสมมติฐานชุดที่สอง จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 5 กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
2. สมมติฐานที่ 6 กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
3. สมมติฐานที่ 7 กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
4. สมมติฐานที่ 8 กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้น โดยควบคุมตัวแปรอายุและเพศ และแปลงตัวแปรความเป็นปัจเจกบุคคลความเป็นคตริรวมหมู่ รูปแบบการนับถือศาสนาที่มีระดับคะแนนสูง-ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 73 และ 27 ตามลำดับเป็นตัวแปรกลุ่มเพื่อนำมาจัดตัวแปรทดสอบว่าบุคลิกภาพตามบริบทวัฒนธรรมและรูปแบบการนับถือศาสนาที่สูงเป็นปัจจัยในการทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองหรือไม่

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนตัวแปรสูงจับคู่กันได้เป็นหกกลุ่ม ได้แก่

1. รูปแบบการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูง (I-Ind)
2. รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูง (E-Ind)
3. รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูง (Q-Ind)
4. รูปแบบการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูง (I-Co)
5. รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูง (E-Co)
6. รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูง (Q-Co)

และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนตัวแปรต่ำจับคู่กันได้เป็นหกกลุ่ม ได้แก่

1. รูปแบบการนับถือศาสนาภายในต่ำ-ความเป็นปัจเจกนิยมต่ำ (i-ind*)
2. รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอกต่ำ-ความเป็นปัจเจกนิยมต่ำ (e-ind*)
3. รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัยต่ำ-ความเป็นปัจเจกนิยมต่ำ (q-ind*)
4. รูปแบบการนับถือศาสนาภายในต่ำ-ความเป็นคตินิยมหมู่ต่ำ (i-co*)
5. รูปแบบการนับถือศาสนาภายนอกต่ำ-ความเป็นคตินิยมหมู่ต่ำ (e-co*)
6. รูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัยต่ำ-ความเป็นคตินิยมหมู่ต่ำ (q-co*)

ผู้วิจัยจึงทำการแปลงเป็นตัวแปรกลุ่มพร้อมวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับชั้นพบว่าในกลุ่มคะแนนสูงของตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .14$, $F(8,150) = 3.823$, $p < .001$) และสามารถทำนายการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .10$, $F(8,150) = 2.519$, $p < .001$) โดยมีเพียงกลุ่มการนับถือศาสนาแบบสงสัยสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = .241$, $p = .018$)

ในกลุ่มคะแนนต่ำของตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายความสามารถในการฟื้นฟูพลังได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .13$, $F(8,150) = 3.477$, $p < .001$) และสามารถทำนายการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ ($R^2 = .14$, $F(8,150) = 3.571$, $p < .001$) โดยมีเพียงกลุ่มการนับถือศาสนาภายในต่ำ-ความเป็นปัจเจกนิยมต่ำเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = -.367$, $p < .001$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสูง
ที่จับคู่กันระหว่างตัวแปรอิสระ (N = 159)

ตัวแปร	ความสามารถในการฟื้นพลัง			การริเริ่มพัฒนา ความมั่งคั่งในตนเอง		
	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>
ขั้นที่ 1						
ค่าคงที่	157.12		<.001	97.63		<.001
อายุ	-.217	-.181*	.034	0.15	.140	.101
เพศ	1.026	.036	.670	-0.677	-.027	.754
ขั้นที่ 2						
ค่าคงที่	156.32		<.001	96.02		<.001
อายุ	-.248	-.206*	.011	.137	.128	.125
เพศ	1.055	.037	.647	-.389	-.015	.854
I-Ind	.630	.016	.894	5.723	.161	.189
I-Co	2.485	.071	.410	-2.665	-.085	.336
E-Ind	7.138	.167	.216	1.674	.044	.751
E-Co	-6.277	-.160	.074	1.499	.043	.640
Q-Ind	10.551	.241*	.018	4.930	.126	.224
Q-Co	.559	.017	.841	6.467	.112	.202
R ²		.14			.10	

* $p < .05$ (2-tailed), ** $p < .01$ (2-tailed), *** $p < .001$ (2-tailed)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้นในการทำนายตัวแปรตามของกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำ
ที่จับคู่กันระหว่างตัวแปรอิสระ (N = 159)

ตัวแปร	ความสามารถในการฟื้นพลัง			การริเริ่มพัฒนา ความมั่งคั่งในตนเอง		
	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>	<i>B</i>	β	<i>p-value</i>
ขั้นที่ 1						
ค่าคงที่	157.12		<.001	97.63		<.001
อายุ	-.217	-.181*	.034	0.15	.140	.101
เพศ	1.026	.036	.670	-.677	-.027	.754
ขั้นที่ 2						
ค่าคงที่	160.02		<.001	100.33		<.001
อายุ	-.226	-.189*	.024	.135	.126	.128
เพศ	1.198	.042	.621	-.739	-.029	.732
i-ind	-8.943	-.199*	.023	-14.709	-.367**	<.001
i-co	-3.708	-.098	.269	-2.214	.066	.458
e-ind	-9.805	-.192	.059	-1.156	-.025	.801
e-co	-.844	-.026	.790	-3.70	-.126	.190
q-ind	-.782	-.016	.874	-.192	-.005	.965
q-co	-1.010	-.031	.737	-.909	-.031	.734
R ²	.13			.14		

* $p < .05$ (2-tailed), ** $p < .01$ (2-tailed)

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การทำนายระหว่างกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนา
กับกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนาสูงคู่กับบุคลิกภาพตามบริบทวัฒนธรรมสูง

	รูปแบบการ นับถือศาสนา	บุคลิกภาพตาม บริบทวัฒนธรรม	รูปแบบการนับถือศาสนาสูง -
			บุคลิกภาพตามบริบท วัฒนธรรมสูง
ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง	$\beta_I = .163^*$	$\beta_{Ind} = .168$	$\beta_{I-Ind} = .016$
		$\beta_{Co} = .369$	$\beta_{I-Co} = .071$
	$\beta_E = -.031$	$\beta_{Ind} = .168$	$\beta_{E-Ind} = .167$
		$\beta_{Co} = .369$	$\beta_{E-Co} = -.160$
	$\beta_Q = .203^{***}$	$\beta_{Ind} = .168$	$\beta_{Q-Ind} = .241^*$
		$\beta_{Co} = .369$	$\beta_{Q-Co} = .017$
การริเริ่มพัฒนาความองงามใน ตนเอง	$\beta_I = .125$	$\beta_{Ind} = .250$	$\beta_{I-Ind} = .161$
		$\beta_{Co} = .219$	$\beta_{I-Co} = -.085$
	$\beta_E = .021$	$\beta_{Ind} = .250$	$\beta_{E-Ind} = .044$
		$\beta_{Co} = .219$	$\beta_{E-Co} = .043$
	$\beta_Q = .206^{**}$	$\beta_{Ind} = .250$	$\beta_{Q-Ind} = .126$
		$\beta_{Co} = .210$	$\beta_{Q-Co} = .112$

* $p < .05$ (2-tailed), ** $p < .01$ (2-tailed), *** $p < .001$ (2-tailed)

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์การทำนายระหว่างกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนา
กับกลุ่มคะแนนรูปแบบการนับถือศาสนาตัวคู่กับบุคลิกภาพตามบริบทวัฒนธรรมต่ำ

	รูปแบบการ นับถือศาสนา	บุคลิกภาพตาม บริบทวัฒนธรรม	รูปแบบการนับถือศาสนาต่ำ -
			บุคลิกภาพตามบริบท วัฒนธรรมต่ำ
ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง	$\beta_i = .163^*$	$\beta_{ind} = .168$	$\beta_{i-ind} = -.199^*$
		$\beta_{co} = .369$	$\beta_{i-co} = -.098$
	$\beta_e = -.031$	$\beta_{ind} = .168$	$\beta_{e-ind} = -.192$
		$\beta_{co} = .369$	$\beta_{e-co} = -.026$
	$\beta_q = .203^{***}$	$\beta_{ind} = .168$	$\beta_{q-ind} = -.016$
		$\beta_{co} = .369$	$\beta_{q-co} = -.031$
การริเริ่มพัฒนาความองงามใน ตนเอง	$\beta_i = .125$	$\beta_{ind} = .250$	$\beta_{i-ind} = -.367^{***}$
		$\beta_{co} = .219$	$\beta_{i-co} = -.066$
	$\beta_e = .021$	$\beta_{ind} = .250$	$\beta_{e-ind} = -.025$
		$\beta_{co} = .219$	$\beta_{e-co} = -.126$
	$\beta_q = .206^{**}$	$\beta_{ind} = .250$	$\beta_{q-ind} = -.005$
		$\beta_{co} = .219$	$\beta_{q-co} = -.031$

* $p < .05$ (2-tailed), ** $p < .01$ (2-tailed), *** $p < .001$ (2-tailed)

ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปผลทดสอบสมมติฐานได้ ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิเคราะห์
1	การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นพลัง	สนับสนุน
2	การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง	ไม่สนับสนุน
3	การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นพลัง	สนับสนุน
4	การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง	สนับสนุน
5	กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูงความเป็นปัจเจกนิยม-สูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นพลัง	ไม่สนับสนุน
6	กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นพลัง	ไม่สนับสนุน
7	กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง	ไม่สนับสนุน
8	กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตริรวมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง	ไม่สนับสนุน

บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย

อิทธิพลของรูปแบบการนับถือศาสนาและปัจเจกนิยม-คตินิยมต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

จากผลการวิจัยข้างต้น ในด้านของวัฒนธรรมคตินิยมสูงส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ซึ่งมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างในสังคมไทยมีความคตินิยมสูงจึงมีความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรภายนอกที่ส่งผลทางบวกต่อการฟื้นฟูพลังซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของความสามารถในการฟื้นฟูพลังตามองค์ประกอบของ Grotberg (1995) เช่นเดียวกับความเป็นปัจเจกนิยมที่ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านตัวตน ความสามารถ ความภาคภูมิใจซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการฟื้นฟูพลังตามทฤษฎีของ Grotberg

ในด้านรูปแบบการนับถือศาสนามีเพียงรูปแบบการนับถือศาสนาภายนอกที่ไม่ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นรูปแบบการนับถือศาสนาภายในกับแบบสงสัยส่งอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ **สมมติฐานที่ 1 และ 3** โดยในด้านของการนับถือศาสนาภายในผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khojin และคณะ (2014) ที่วิจัยเกี่ยวกับการนับถือศาสนาภายในต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังของเด็กมัธยมปลายในอินเดีย นอกจากนี้ผลของการนับถือศาสนาแบบสงสัยที่ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเคลือบแคลงใจในศาสนาและไม่เชื่อมั่นในศาสนา อาจจะมีแนวทางในการใช้ชีวิตเป็นของตนเอง เชื่อในอำนาจของตนเองและยึดเหนี่ยวกับคำถามและคำตอบที่ได้จากประสบการณ์ในชีวิตของตนมากกว่าศาสนา ทำให้มีวิธีรับมือและจัดการกับปัญหาที่มีประสิทธิภาพส่งผลสนับสนุนความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

เมื่อนำตัวแปรมาแบ่งเป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูง-ต่ำและจับคู่กันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการจัดคูตัวแปรการนับถือศาสนาภายในสูงกับคตินิยมสูง ซึ่งการนับถือศาสนาแบบภายในและคตินิยมสูงทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง พบว่าตัวแปรกลุ่มที่เป็นตัวแปรจับคู่การนับถือศาสนาภายใน-คตินิยมสูงไม่ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์เพิ่มเติมจากข้อมูลคะแนนคตินิยมสูงจะส่งอิทธิพลทางลบต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

ซึ่งตรงกันข้ามกับการวิเคราะห์ตัวแปรคิรวมหมู่ที่ไม่ได้แบ่งกลุ่มสูง อธิบายได้ว่าผู้ที่มีความเป็นคิรวมหมู่สูงเกินกว่าประชากรทั่วไปอาจมีองค์ประกอบบางอย่างที่ไม่ส่งผลดีต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง เช่น เครื่องคิดกับคานิยมและภาพลักษณ์ทางสังคมมากเกินไป ทำให้อิทธิพลจากการนับถือศาสนาภายในต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังลดลง

ส่วนการจับคู่ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในสูง-ปัจเจกนิยมสูงไม่ส่งผลอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังซึ่ง**ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5** จากผลที่ได้ความเป็นปัจเจกนิยมมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ แต่เพราะประเทศไทยค่อนข้างจะเป็นสังคมแบบอนุรักษนิยม การที่บุคคลมีความปัจเจกนิยมที่สูงอาจทำให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ไม่ราบรื่นนัก อาจส่งผลทำให้อิทธิพลที่เกิดจากความเป็นปัจเจกและการนับถือศาสนาภายในต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังมีน้อยลง นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในต่่าจับคู่กับความเป็นปัจเจกนิยมต่ำพบว่าไม่มีอิทธิพลทางลบต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่าความเป็นปัจเจกนิยมและการนับถือศาสนาภายในอาจมีส่วนในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลังเล็กน้อย โดยต้องอยู่ภายในบริบทสังคมแวดล้อมที่เหมาะสมและในระดับที่เหมาะสม

ในด้านกลุ่มที่มีการนับถือศาสนาภายนอก เมื่อนำมาจับคู่กับคิรวมหมู่ที่สูงพบว่าตัวแปรจับคู่ไม่ส่งผลอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่ง**ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6** แต่ผลที่ได้จากข้อมูลมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบของตัวแปรและค่าอิทธิพลที่เกือบจะมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจทำให้ตีความได้ว่าคิรวมหมู่ที่สูงและการนับถือศาสนาภายนอกที่สูงอาจไม่ส่งผลดีต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง โดยทางกลุ่มผู้วิจัยได้เสนอแนะให้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แม่นยำมากขึ้น

อิทธิพลของรูปแบบการนับถือศาสนาและปัจเจกนิยม-คตินิยมต่อการริเริ่มพัฒนา ความมั่งคั่งในตนเอง

ในการวิเคราะห์อิทธิพลต่อตัวแปรการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเอง พบอิทธิพลทางบวกจากทั้งตัวแปรคตินิยมและปัจเจกนิยมโดยความเป็นคตินิยมอาจอธิบายได้ถึงความสามารถในการใช้แหล่งทรัพยากรจากภายนอกของบุคคลซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเองตามการวิจัยของ Robitschek (2008) และในด้านปัจเจกนิยมเองก็อาจอธิบายได้ถึงองค์ประกอบด้านความพร้อมของบุคคลที่เกิดจากการตระหนักถึงตัวตนของตนเองและความมุ่งมั่นตั้งใจของบุคคลที่เกิดจากการเชื่อในอำนาจในตนเองของบุคคล

ในด้านของการนับถือศาสนา มีเพียงการนับถือศาสนาแบบสงฆ์เท่านั้นที่ส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเองอย่างมีนัยสำคัญซึ่ง**สนับสนุนสมมติฐานที่ 4** ที่ว่าการนับถือศาสนาแบบสงฆ์จะส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเอง อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีการตระหนักถึงคำถาม การค้นหาเป้าหมาย หรือความหมายในชีวิตของตนเป็นส่วนช่วยให้บุคคลมีการคิดริเริ่มถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเองตามทฤษฎีของ Robitschek (2008) แต่ใน**สมมติฐานที่ 2** ผลการวิเคราะห์ตัวแปรการนับถือศาสนาภายใน**ไม่สนับสนุนสมมติฐาน**ที่ตั้งไว้ว่าการนับถือศาสนาภายในจะสามารถทำนายอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเองได้ อาจเป็นเพราะว่าการยึดเหนี่ยวศาสนาอย่างบริสุทธิ์ของบุคคลไม่ส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาตนเองของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ

ในการจับคู่ตัวแปรกลุ่มที่ได้คะแนนสูงเพื่อทดสอบ**สมมติฐานที่ 7 และ 8** พบว่าผลที่ได้**ไม่สนับสนุนสมมติฐาน**ดังกล่าว โดยไม่พบการส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อตัวแปรตามในตัวแปรจับคู่กลุ่มสูงทั้งสองตัว การนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงและการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตินิยมสูง ผลที่ได้สนับสนุนว่าการนับถือศาสนาภายในไม่ได้มีส่วนช่วยในการทำนายอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเองในกลุ่มผู้ที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูง แต่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการทำนายด้วยตัวแปรการนับถือศาสนาภายในเพียงอย่างเดียว ซึ่งทางกลุ่มผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่แม่นยำขึ้น เพราะถึงแม้การนับถือศาสนาภายในที่สูงจะไม่สามารถทำนายการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่ง

ในตนเองได้ แต่ก็อาจมีผลแตกต่างออกไปในกลุ่มผู้ที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงกว่ากลุ่มประชากร โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ทำวิจัยครั้งนี้มีข้อสังเกตจากการจับคู่ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในตัวกับความเป็นปัจเจกนิยมต่ำที่พบอิทธิพลทางลบต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = -.367, p < .001$) ซึ่งอาจสนับสนุนข้อสมมติฐานที่ว่าเมื่อวิเคราะห์การนับถือศาสนาภายในร่วมกับความเป็นปัจเจกนิยมสูง จะสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการริเริ่มพัฒนาความงอกงามของบุคคลได้

การนับถือศาสนาภายนอกไม่สามารถทำนายอิทธิพลทางลบต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญถึงแม้จะนำมาจับคู่กับกลุ่มที่มีคะแนนคตริวมหมู่สูงและในการจับคู่การนับถือศาสนาแบบสงฆ์กับความเป็นปัจเจกนิยมที่สูง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ได้จากการจับคู่ตัวแปรมีค่าลดลง ($\beta = .126, p = .224$) เมื่อเปรียบเทียบกับทั้งสองตัวแปรที่นำมาจับคู่กัน (การนับถือศาสนาแบบสงฆ์และความเป็นปัจเจกนิยม $\beta = .203, p = .006$ และ $\beta = .168, p = .016$ ตามลำดับ) และทำให้ไม่ส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง อาจตีความได้ว่าการนับถือศาสนาแบบสงฆ์ที่สูงภายในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงไม่ได้ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างมีการริเริ่มพัฒนาตนเองมากขึ้นในสังคมที่มีรูปแบบคตริวมหมู่ ซึ่งอาจจะทำให้บุคคลที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงเข้าถึงทรัพยากรภายนอกที่มีส่วนช่วยในการริเริ่มพัฒนาตนเองได้ยากกว่าบุคคลที่มีรูปแบบวัฒนธรรมแบบอื่น ผลที่ได้นี้อาจทำให้สมมติฐานที่ว่าความเป็นปัจเจกนิยมร่วมกับการนับถือศาสนาภายนอกจะส่งผลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองในงานวิจัยครั้งนี้ตกไป

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ตัวแปรแบบจับคู่อาจไม่สามารถแปลความได้ว่าผลจากการทำนายที่ได้นั้นมาจากตัวแปรที่นำมาจับคู่โดยตรง เนื่องจากมีการแบ่งตัวแปรเป็นกลุ่มสูง-ต่ำ ค่าการทำนายดังกล่าวได้มาจากการวิเคราะห์กลุ่มที่มีคะแนนตามที่แบ่งไว้ จึงอาจเกิดผลของการจำกัดวิสัย (Range of Restriction) ซึ่งทำให้ไม่อาจกล่าวได้ว่าตัวแปรที่จับคู่กลุ่มสูง-ต่ำ เช่น การนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูงกับความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอำนาจในการทำนายความสามารถในการฟื้นพลังโดยตรง แต่อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มคนที่มีความเป็นปัจเจกนิยมสูงและการนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูง มีลักษณะบางอย่างร่วมกันที่ทำให้สามารถทำนายความสามารถในการฟื้นพลังได้ แต่ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลของการนับถือศาสนาแบบสงฆ์และความเป็นปัจเจกนิยมโดยตรง ทั้งนี้ผู้วิจัยสนับสนุนให้มีการทำวิจัยต่อโดยใช้สถิติในรูปแบบที่แตกต่างออกไปในการวิเคราะห์ตัวแปร เช่น การวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมแบบปัจเจกนิยมกับคตินิยมหมู่และรูปแบบการนับถือศาสนาต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

สมมติฐานการวิจัย

1. การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
2. การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
3. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
4. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์มีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
5. กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
6. กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตินิยมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลัง
7. กลุ่มการนับถือศาสนาภายในสูง-ความเป็นปัจเจกนิยมสูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง
8. กลุ่มการนับถือศาสนาภายนอกสูง-ความเป็นคตินิยมหมู่สูงมีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้เป็นบุคคลทั่วไป โดยกลุ่มผู้วิจัยทำการแจกแบบวัดตามสถานที่ต่าง ๆ ที่สามารถติดต่อขอเก็บข้อมูลได้ แบ่งเป็นกลุ่มพนักงานธนาคาร นักเรียนมัธยมปลายในโรงเรียน บริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 159 คน ถูกขอให้ใช้เวลา 10-15 นาทีเพื่อทำแบบวัดจำนวน 4 ชุด ประกอบด้วยแบบวัดรูปแบบการนับถือศาสนา แบบวัดความเป็นปัจเจกนิยม-คตินิยม ความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง และเมื่อทำแบบวัดเสร็จจึงอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยและผลที่ได้ต่อผู้วิจัยพอสังเขป แล้วบันทึกอีเมลล์ของผู้ร่วมการวิจัยที่ต้องการผลวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรฐานวัดรูปแบบการนับถือศาสนา (NIROR)
2. มาตรฐานวัดบุคลิกภาพแบบปัจเจกนิยมและคตินิยม (INDCOL)
3. มาตรฐานวัดความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience)
4. มาตรฐานวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง (PGIS-II)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกแจกแบบวัดตามสถานที่ที่มีบุคคลทั่วไป และสถานที่ที่สามารถติดต่อเพื่อเข้าไปขอความร่วมมือในการทำวิจัยได้ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติแบบถดถอย ระหว่างตัวแปรต้นรูปแบบการนับถือศาสนาและความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมต่อความสามารถในการฟื้นพลังและการริเริ่มพัฒนาความงอกงาม จากนั้นทำการแปลงค่าตัวแปรกลุ่มที่มีค่าคะแนนการนับถือศาสนาภายในภายนอกและแบบสงสัย รวมถึงความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมให้เป็นกลุ่มที่คะแนนสูงและต่ำ แล้วจึงนำมาจับคู่กันโดยการแปลงค่าตัวแปรอีกครั้งโดยเป็นตัวแปรของกลุ่มที่มีค่าคะแนนสูงและต่ำจำนวน 12 ตัวแปรจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติแบบถดถอยอีกครั้ง

ผลการวิจัย

1. การนับถือศาสนาภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นพลังอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย $\beta = .163^*$, $p = .037$ ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 % และเมื่อนำตัวแปรไปแบ่งเป็นกลุ่มสูง-ต่ำและนำการนับถือศาสนาภายในสูงมาจับคู่วิเคราะห์กับความเป็นปัจเจกนิยมที่สูงและคตินิยมที่สูง พบว่าอิทธิพลมีขนาดเล็กและทำให้ไม่สามารถทำนายความสามารถในการฟื้นพลังได้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .016$, $p = .894$ และ $\beta = .071$, $p = .410$ ตามลำดับ ในขณะที่เมื่อนำตัวแปรการนับถือศาสนาภายในต่ำมาจับคู่กับตัวแปรความเป็นปัจเจกนิยมต่ำพบว่าอิทธิพลทางลบต่อความสามารถในการฟื้นพลังอย่างมีนัยสำคัญโดยมีสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = -.199^*$, $p = .023$
2. การนับถือศาสนาภายในไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .125$, $p = .132$ ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และแม้จะจับคู่ตัวแปรการนับถือศาสนาภายในสูงกับความเป็นปัจเจกนิยมสูงและคตินิยมสูงก็ยังไม่พบอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ แต่ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ได้จากการนับถือศาสนาภายในสูงในกลุ่มที่เป็นปัจเจกนิยมสูงมีค่าสูงขึ้นเป็น $\beta = .161$, $p = .189$ และเช่นเดียวกันกับในข้อ 1. เมื่อนำตัวแปรการนับถือศาสนาภายในต่ำมาจับคู่กับความเป็นปัจเจกนิยมต่ำ

พบว่าไม่มีอิทธิพลทางลบต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ $\beta = -.367^{**}$, $p < .001$

3. การนับถือศาสนาภายนอกไม่ส่งอิทธิพลทั้งในทางบวกและลบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = -.031$, $p = .718$ รวมถึงในการนำการนับถือศาสนาภายนอกสูงมาจับคู่กับปัจเจกนิยมที่สูงและคตินิยมหมู่ที่สูง ก็ยังไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญแต่พบการส่งอิทธิพลที่มากขึ้นโดยมีสัมประสิทธิ์การทำนายที่ $\beta = .167$, $p = .216$ และ $\beta = -.160$, $p = .074$ ตามลำดับ
4. การนับถือศาสนาภายนอกไม่ส่งอิทธิพลทั้งในทางบวกและลบอย่างมีนัยสำคัญต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .021$, $p = .814$ และเมื่อนำการนับถือศาสนาภายนอกสูงมาจับคู่กับตัวแปรเป็นปัจเจกนิยมสูงและคตินิยมหมู่สูงพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยมีสัมประสิทธิ์การทำนายที่ $\beta = .044$, $p = .751$ และ $\beta = .043$, $p = .640$ ตามลำดับ
5. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในทางบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .203$, $p = .006$ และเมื่อนำการนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูงมาจับคู่กับตัวแปรปัจเจกนิยมสูงพบอิทธิพลที่มากขึ้นโดยได้ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .241$, $p = .018$ ที่ความเชื่อมั่น 95% ในขณะที่เมื่อนำมาจับคู่กับกลุ่มที่เป็นคตินิยมหมู่สูง กลับทำให้ตัวแปรไม่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังโดยมีสัมประสิทธิ์การทำนายที่ $\beta = .017$, $p = .841$ ที่ค่าความเชื่อมั่น 95%
6. การนับถือศาสนาแบบสงฆ์ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในทางบวกต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย $\beta = .206$, $p = .008$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แต่เมื่อนำตัวแปรการนับถือศาสนาแบบสงฆ์สูงมาจับคู่กับตัวแปรปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่ที่มีคะแนนสูง พบว่ามีการส่งอิทธิพลต่อการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเองน้อยลงและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีสัมประสิทธิ์การทำนายที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดย $\beta = .126$, $p = .224$ และ $\beta = .112$, $p = .202$ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. เสนอแนะการทดสอบการเป็นตัวแปรกำกับ (Moderation) ของความเป็นปัจเจกนิยม และคตินิยมในการสนับสนุนความสามารถในการทำนายของการนับถือศาสนาภายใน และการนับถือศาสนาแบบสงสัยต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งในตนเอง
2. เสนอแนะให้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มประชากรให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการเป็นตัวแทนประชากรโดยเน้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชีวิตประจำวันในบริบทที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
3. เสนอแนะให้ทำการศึกษาเจาะจงในแต่ละศาสนาถึงองค์ประกอบ กระบวนการ และผลกระทบที่ชัดเจนที่แต่ละศาสนามีต่อสังคมและบุคคล เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรยิ่งขึ้น
4. เสนอแนะให้ทำการศึกษาผลต่อตัวแปรทางสุขภาวะของบุคคลจากตัวแปรรูปแบบการนับถือศาสนาแบบสงสัย เนื่องจากผลที่ได้จากงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการนับถือศาสนาแบบสงสัยสามารถทำนายตัวแปรสุขภาวะทางบวกของบุคคลได้ ซึ่งเป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

นิภารัตน์ รูปไข่. (2557). อิทธิพลของความสามารถในการฟื้นฟูพลังและความกดดันทางวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีแรงจูงใจในการเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พลกฤต ธนธรรมกุล. (2548). ผลของการยืนยันคุณค่าต่ออารมณ์และเจตคติของผู้ที่มีความแตกต่างกัน ในความเป็นปัจเจกนิยมและคตินิยมหมู่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ อรุณเรือง. (2545). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อความสามารถในการฟื้นฟูพลังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชามญ์ บุญสิทธิ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการริเริ่มพัฒนาความมั่งคั่งแห่งตนกับความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย ศรีจันทร์. (2553). บทความพระพุทธรูปในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย. การศึกษาศาสนา.

สินีรัตน์ โชติญาณนนท์. (2550). บทบาทของเพศ บทบาททางเพศ และความเป็นปัจเจกนิยม-คตินิยมหมู่ ต่อการเสียใจภายหลังและเป้าหมายการควบคุม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Ahuvia, A. C.; (2002). Individualism/Collectivism and Cultures of Happiness: A Theoretical Conjecture on the Relationship between Consumption, Culture and Subjective Well-Being at the National Level. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 23-36.
- Allport, G. W., & Ross, J. M. (1967). Personal Religious Orientation and Prejudice. *Journal of Personality & Social Psychology*, 5(4), 432-443.
- Batson, C. D., Schoenrade, P., & Ventis, W. L. (1993). *Religion and the individual: A social-psychological perspective*. Oxford University Press.
- Cukur, C. S., Guzman, M. R., & Carlo, G. (2004). Religiosity, Values, and Horizontal and Vertical Individualism—Collectivism: A Study of Turkey, the United States, and the Philippines. *The Journal of Social Psychology*, 144(6), 613-634.
- Donahue, M. J. (1985). Intrinsic and extrinsic religiousness: Review and meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(2), 400-419.
- Fischer, R., & Boer, D. (2011). What is more important for national well-being: Money or autonomy? A meta-analysis of well-being, burnout, and anxiety across 63 societies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(1), 164-184.
- Francis, L. J. (2007). Introducing the New Indices of Religious Orientation (NIRO): Conceptualization and measurement. *Mental Health, Religion & Culture*, 10(6), 585-602.

- Francis, L., Fawcett, B., Robbins, M., & Stairs, D. (2016). The New Indices of Religious Orientation Revised (NIROR): A Study among Canadian Adolescents Attending a Baptist Youth Mission and Service Event. *Religions, 7*(5), 56.
- Freitas, C. P., Damásio, B. F., Tobo, P. R., Kamei, H. H., & Koller, S. H. (2016). Systematic Review about Personal Growth Initiative. *Anales de Psicología, 32*(3), 770.
- Grotberg, E.H. (1995). A Guide to Promoting Resilience in Children: Strengthening the Human Spirit. *The Hague: Bernard van Leer Foundation*.
- Javanmard, G. H. (2013). Religious Beliefs and Resilience in Academic Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 84*, 744-748.
- Khojin, Z. R., Farrokhi, N. A., & Zabihi, R. (2014). The prediction of Resiliency based on religious orientation and coping strategies for stressful situations in 3rd grade-students studying in high school. *Bulletin of Environment, Pharmacology and Life Sciences, Vol 3* (Special issue II), 559-565.
- Mosqueiro, B. P., Rocha, N. S., & Fleck, M. P. (2015). Intrinsic religiosity, resilience, quality of life, and suicide risk in depressed inpatients. *Journal of Affective Disorders, 179*, 128-133.
- Ogihara, Y., & Uchida, Y. (2014). Does individualism bring happiness? Negative effects of individualism on interpersonal relationships and happiness. *Frontiers in Psychology, 5*.
- Oladipo, S. E., & Idemudia, E. S. (2015). Reliability and Validity Testing of Wagnild and Young's Resilience Scale in a Sample of Nigerian Youth. *Journal of Psychology, 6*(1), 57-65

- Oyserman, D., Coon, H. M., & Kemmelmeier, M. (2002). Rethinking individualism and collectivism: Evaluation of theoretical assumptions and meta-analyses. *Psychological Bulletin*, 128(1), 3-72.
- Phillips, D., Chamberlain, A. ,& Goreczny A. J. (2014). The Relationship between Religious Orientation and Coping Styles among Older Adults and Young Adults. *Journal of Psychology and Behavioral Science Vol. 2, No. 1*, 29-43.
- Robitschek, C., Ashton, M. W., Spering, C. C., Geiger, N., Byers, D., Schotts, G. C., & Thoen, M. A. (2012). Development and psychometric evaluation of the Personal Growth Initiative Scale–II. *Journal of Counseling Psychology*, 59(2), 274-287.
- S. L., & D. M. (2015). Role of Religion and Spirituality on Mental Health and Resilience: There is Enough Evidence. *International Journal of Emergency Mental Health and Human Resilience*, 17(3).
- Seidm Mahmoodi, J., Rahimi, C., & Mohamadi, N. (2011). Resiliency and Religious Orientation: Factors Contributing to Posttraumatic Growth in Iranian Subjects. *Iranian Journal of Psychiatry*, 6(4), 145–150.
- Stark, R. Taylor Jr. (2009). *Does God Matter? Religion in Individualistic and Collectivistic Personalities*. Master's thesis, Pacific University.
- Yu, X., & Zhang, J. (2007). Factor analysis and psychometric evaluation of the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) with Chinese people. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 35(1), 19-30.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
2. แบบวัดรูปแบบการนับถือศาสนา
3. แบบวัดความเป็นปัจเจกนิยม-คตินิยม
4. แบบวัดความสามารถในการฟื้นพลัง
5. แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมายหรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

เพศ : ชาย หญิง อื่น ๆ

อายุ :

E-mail Address สำหรับส่งผลตอบกลับ:

แบบวัดรูปแบบการนับถือศาสนา

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแบบสำรวจ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวคุณมากที่สุดโปรดตอบให้ตรงกับตัวคุณหรือความรู้สึกของคุณมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร โปรดทำเรียงตามลำดับและทำทุกข้อคำตอบในแต่ละข้อมีให้เลือก ดังนี้

- 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 = ไม่เห็นด้วย
- 3 = เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
- 4 = เห็นด้วย
- 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อคำถามในองค์ประกอบการนับถือศาสนาภายใน

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ขณะที่ฉันศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสนาของฉันฉันก็ยังมีสิ่งอื่น ๆ ในชีวิตอีกมากที่สำคัญสำหรับฉัน	1	2	3	4	5
2. ถึงแม้ฉันจะนับถือศาสนาของฉันแต่ฉันก็ไม่ปล่อยให้ ความศรัทธาในศาสนามีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ของฉัน	1	2	3	4	5

ตัวอย่างข้อคำถามในองค์ประกอบการนับถือศาสนาภายนอก

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. ศรัทธาในศาสนาของฉันมีส่วนกำหนดการใช้ชีวิตประจำวันของฉัน	1	2	3	4	5
11. ฉันพยายามอย่างมากในการนำเอาความเชื่อมั่นที่มีต่อศาสนาไปใช้ในด้านต่าง ๆ ของชีวิต	1	2	3	4	5

ตัวอย่างข้อคำถามในองค์ประกอบการนับถือศาสนาแบบสงฆ์

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
19. การรู้สึกได้ถึงปัญหาที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ในชีวิตของฉัน ทำให้ฉันเริ่มมีคำถามเกี่ยวกับศาสนา	1	2	3	4	5
20. ประสบการณ์ชีวิตของฉันทำให้ฉันได้ทบทวนเกี่ยวกับความเชื่อด้านศาสนาของตัวเอง	1	2	3	4	5

แบบวัดความเป็นปัจเจกนิยม-คตินิยม

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแบบสำรวจแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวคุณมากที่สุด โปรดตอบให้ตรงกับตัวคุณหรือความรู้สึกของคุณมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร โปรดทำเรียงตามลำดับและทำทุกข้อคำตอบในแต่ละข้อมีให้เลือก ดังนี้

1 = ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

2 = ไม่เห็นด้วยปานกลาง

3 = ไม่ค่อยเห็นด้วย

4 = เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน

5 = ค่อนข้างเห็นด้วย

6 = เห็นด้วยปานกลาง

7 = เห็นด้วยอย่างมาก

ตัวอย่างข้อคำถามในองค์ประกอบความเป็นปัจเจกนิยม

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วย มาก	ไม่เห็น ปาน กลาง	ไม่เห็น น้อย	เห็น ด้วย และ ไม่ เห็น ด้วย พอ กัน	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย มาก
1. ฉันสนุกกับการทำงานในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันกับบุคคลอื่น	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง	1	2	3	4	5	6	7

ตัวอย่างข้อคำถามในองค์ประกอบความเป็นคตริรวมหมู่

ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วย มาก	ไม่เห็น ปาน กลาง	ไม่เห็น น้อย	เห็น ด้วย และ ไม่ เห็น ด้วย พอ กัน	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย มาก
3. ฉันมักจะทำในสิ่งที่ครอบครัวของฉันพอใจแม้ว่าฉันจะไม่ค่อยชอบทำนั้นก็ตาม	1	2	3	4	5	6	7
4. ความสุขของฉันขึ้นอยู่กับความสุขของคนรอบข้างของฉัน	1	2	3	4	5	6	7

แบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแบบสำรวจแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวคุณมากที่สุด โปรดตอบให้ตรงกับตัวคุณหรือความรู้สึกของคุณมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไรโปรดทำเรียงตามลำดับและทำทุกข้อคำตอบในแต่ละข้อมีให้เลือก ดังนี้

- 1 = ไม่ตรงกับตัวท่านเลย
- 2 = ไม่ค่อยตรงกับตัวท่าน
- 3 = ตรงและไม่ตรงกับตัวท่านเท่า ๆ กัน
- 4 = ค่อนข้างตรงกับตัวท่าน
- 5 = ตรงกับตัวท่านที่สุด

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบวัดความสามารถในการฟื้นฟูพลัง

ข้อคำถาม	ไม่ตรงกับตัวท่านเลย	ไม่ค่อยตรงกับตัวท่าน	ตรงและไม่ตรงกับตัวท่านเท่า ๆ กัน	ค่อนข้างตรงกับตัวท่าน	ตรงกับตัวท่านที่สุด
1. ส่วนมากแล้วฉันไม่เข้าใจอารมณ์และการแสดงออกของผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด	1	2	3	4	5
2. ฉันไม่เก็บปัญหาของคนอื่นมากังวล	1	2	3	4	5

แบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแบบสำรวจแล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวคุณมากที่สุด โปรดตอบให้ตรงกับตัวคุณหรือความรู้สึกของคุณมากที่สุดโดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลส่วนใหญ่ควรจะตอบอะไร โปรดทำเรียงตามลำดับและทำทุกข้อคำตอบในแต่ละข้อมีให้เลือก ดังนี้

1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2 = ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่

3 = ไม่เห็นด้วยเป็นบางครั้ง

4 = เห็นด้วยเป็นบางครั้ง

5 = เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่

6 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบวัดการริเริ่มพัฒนาความงอกงามในตนเอง

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	ไม่เห็นด้วยเป็นบางครั้ง	เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่	เห็นด้วยเป็นบางครั้ง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ฉันรู้ตัวว่าพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง	1	2	3	4	5	6
2. ฉันรู้ว่าต้องการเปลี่ยนแปลงอะไรในตัวเอง	1	2	3	4	5	6

